

73. møde.

Onsdag den 15. maj kl. 19.

Formanden:

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl),

forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v. og

forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, elkomfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmotagere.)

Eksemplarer er omdelt.

Formanden:

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af ferieloven. (Arbejdsmarkedets Feriefond m. v.).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 71) findes i tidenden sp. 6688).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 161 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Køre- og hviletid i international vejtransport).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 108) findes i tidenden sp. 6689).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 164 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om registreringafgift af motorkøretøjer m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 169) findes i tidenden sp. 6501 og 6615, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de resterende sager på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 170) findes i tidenden sp. 6501 og 6615, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmodtagere).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 171) findes i tidenden sp. 6502 og 6616, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

af finansministeren:

Til § 2.

Ordene „og den forhøjede afgift af de i § 1, nr. 1, nævnte varer“ udgår.

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 167) findes i tidenden sp. 6500 og 6615, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 501).

Der var stillet 5 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af finansministeren:

Til § 1.

Nr. 1 affattes således:

„1. § 1. A. affattes således:

„A. For cigaretter:

24,35 øre pr. stk. plus 17,89 pct. af detailprisen i henhold til § 4, stk. 2.“

Bemærkninger.

Ved ændringsforslaget gives der mulighed for, at tobaksbranchens handelsled kan opnå en avanceforøgelse for cigaretter på tilsammen 0,13 øre pr. stk. Der foreligger udtalelse fra monoplrådets forretningsud-

valg om, at en sådan avanceforøgelse må anses for berettiget.

Formanden:

Det er i tillægsbetænkningen anført, at finansministeren tager sit ændringsforslag uden for tillægsbetænkningen til lovforslag nr. 167, forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter, på blad nr. 421, tilbage, idet det er indarbejdet i ændringsforslag i tillægsbetænkningen. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Man foretog først afstemning over de til forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 106 stemmer mod 60; 2 medlemmer hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2, 3 og 4 betragtedes som

vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 5

vedtoges uden afstemning.

Dernæst foretages afstemning over det til forslag til lov om ændring af lov om registreringafgift af motorkøretøjer m. v. stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget

vedtoges uden afstemning.

Sluttelig foretoges afstemning over de til forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget uden for tillægsbetænkningen

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget i tillægsbetænkningen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

Heinesen (S):

Siden andenbehandlingen af regeringens afgiftsforslag i nat er der indgået et politisk forlig imellem de såkaldte tillidspartier. Tillidspartierne var længe om, meget længe om at finde ud af, hvad de skulle have tilliden i, men nu er det altså lykkedes. Forliget består i, at 2½ pct.s afgiften ved salg af fast ejendom afskaffes, og at skatterne på øl og cigaretter og andre lignende varer forhøjes med mere end det, der var foreslået i regeringens oprindelige forslag.

Det er et dyrt forlig for befolkningen, især for den del af befolkningen, som har jævne indkomster, for det, der jo er sket med dette forlig, er, at man har givet de afgifter, som i ganske særlig grad vender den tunge ende nedad, en ekstraordinær forhøjelse, og samtidig har man afskaffet den 2½ pct.s afgift, som årligt inddrager mere end ½ mia kr. af arbejdsfri indkomster hos dem, der sælger jord og fast ejendom. Samtidig med at man altså gør det daglige forbrug dyrere, letter man beskatningen af den arbejdsfri værdistigning på jord og fast ejendom. Jeg skal ikke nægte, at vi synes det er dristigt i forhold til befolkningen, og vi nødes til at sige, at vi også finder, at det er en i det hele social politik.

Samtidig med . . .

Formanden:

Jeg håber, at vi kan have ro i salen under denne forhandling.

Heinesen (S):

. . . at man lægger afgifter på forbruget af størrelsesordenen 2½-3 mia kr., mister man altså en indtægt, hentet fra arbejdsfri værdistigninger, på mindst 550 mill. kr., og det finder vi er en hovedløs økonomisk politik. Tror man virkelig, at befolkningen vil kunne forstå, at man den ene dag går ud og siger, at nu er den økonomiske situation meget alvorlig, den økonomiske udvikling går i en faretruende retning, og nu er det nødvendigt at pålægge befolkningen byrder,

samtidig med at man letter beskatningen af værdistigninger for dem som ejer jord og fast ejendom?

Vi ved ikke, om tillidspartierne har tillid til hinanden — det kan man have sine tvivl om, når man har fulgt forhandlingerne — men vi er i hvert fald sikre på, at denne politik ikke vinder nogen tillid i befolkningen. Socialdemokratiet tager kraftigt afstand fra denne meningsløse politik. Vi stemmer imod afgiftsforslagene, ligesom vi naturligvis senere vil stemme imod 2½ pct.s afgiftens ophævelse.

Under andenbehandlingen i går blev der fra forskellig side gjort forsøg på at skabe nogle myter om det, der var foregået i de forudgående døgn. Således sagde hr. Christophersen, at det var uroen på arbejdspladserne, der havde været bestemmende for socialdemokratiets stillingtagen under forhandlingerne, og hr. Hilmar Baunsgaard strejfede, omend i blide vendinger, samme tema.

Uroen lammede socialdemokratiet og berøvede partiet dets handlekraft, sagde hr. Christophersen. Jeg kan faktisk nøjes med at henstille til hr. Christophersen, at han læser sin egen partipresse, for i et telegram fra Venstrepressens Bureau fra i går hedder det — jeg citerer:

„Socialdemokratiet er i gang med forhandlinger for bl. a. at forhindre, at der sker sociale uretfærdigheder. Socialdemokratiet er i folketinget for at lave et praktisk politisk arbejde, og så må man på valgdagen dømme os på vore gerninger.

Med denne klare udtalelse gav socialdemokratiets formand, fhv. statsminister Anker Jørgensen, klar besked.“

Det var venstrepressens telegram.

Lidt senere i telegrammet refereres socialdemokratiets næstformand, hr. Kjeld Olesen, for følgende udtalelse:

„Socialdemokratiet lader sig ikke påvirke af demonstrationer, spontane, eller hvordan de nu er blevet til, men vi gør et stykke politisk arbejde til gavn for de interesser, som vi er sat til at varetage.“

Dette burde være en tilstrækkelig tilbagevisning af hr. Christophersens påstande, men for en sikkerheds skyld skal jeg gøre opmærksom på, at hr. Christophersens udtalelser dementerer sig selv. Som alle kan slå efter, blev socialdemokratiets holdning til

[Heinesen.]

og vilkår for de forhandlinger, vi har været igennem, udtømmende fastlagt på et gruppemøde forud for behandlingen den 8. maj. På det tidspunkt var der ikke nogen som helst uro på nogen som helst arbejdsplads af den særdeles gode grund, at finansministerens afgiftsforslag ikke var kendt dengang. Så den ballon kan hr. Christophersen passende lukke luften ud af.

Der er ét punkt mere i denne sammenhæng, som jeg gerne vil tage frem. Den konservative ordfører, hr. Palle Simonsen, mente, at socialdemokratiet åbenbart til forskel fra det konservative folkeparti ikke turde påtage sig ansvaret for upopulære foranstaltninger. Nu synes jeg, hr. Palle Simonsen skulle granske sin hukommelse bare en lille smule — mere er ikke nødvendigt — og tænke tilbage, ikke længere end til februar, på firepartiforliget. Her tog socialdemokratiet et ansvar på sig, medens det konservative folkeparti ganske og aldeles kørte på frihjul hele vejen igennem.

Så vil jeg gerne understrege én ting, som er magtpåliggende for os. Vi fralægger os heller ikke noget ansvar i denne situation. Vi har ikke kritiseret hr. Palle Simonsen eller hans parti eller noget andet parti her i salen, fordi man gennemfører afgiftsforhøjelser; det har vi ikke gjort på noget tidspunkt ved nogen behandling. Vi har ikke på nogen måde slået på skattenægterharpens populære strenge, og det agter vi heller ikke at gøre i dag. Vi har tværtimod sagt, at vi ikke har noget imod afgiftsforhøjelser som sådan, samtidig med at vi i et forhandlingsoplæg har beskrevet den økonomisk-politiske sammenhæng, hvori afgiftsforhøjelserne i givet fald skulle gennemføres, hvis vi skulle medvirke, og det er noget ganske andet end at fralægge sig ansvaret. Forholdet er det enkle, at i februar fik vi vore betingelser opfyldt, og derfor gik vi med dengang; men her i maj fik vi ikke vore betingelser opfyldt, ikke én eneste af dem, og derfor er vi ikke med nu. Så enkelt er det.

Også finansministeren havde et meget bemærkelsesværdigt indlæg i aftes. Finansministeren sagde noget i retning af, at socialdemokratiet skulle bruge sin stillingtagen til afgiftsforslagene til en partipolitisk placering, og at den eneste grund til — jeg tror, ordene faldt nogenlunde sådan — at man

opstillede vilkår for disse forhandlinger, var, at man kunne komme til at smyge ansvaret af sig. Se, hermed illustrerer finansministeren jo med blændende tydelighed, at han aldrig har forstået alvoren i de krav, socialdemokratiet stillede, at han aldrig har forstået, at det, som socialdemokratiet ønskede, var at komme ind i en regulær forhandling med regeringen. Og hermed illustrerer finansministeren også tydeligt, hvorfor det har været så vanskeligt at få finansministeren ind i en fornuftig samtale i denne omgang, hvad vi meget beklager.

Disse vilkår blev som sagt fremført, fordi vi ønskede at tage et medansvar for det, som var nødvendigt i den alvorlige økonomiske situation, som vi erkender, at landet befinder sig i, men vi måtte, som andre partier har måttet det under disse dages drøftelser, bede om og anmode om, at de vilkår, som vi har stillet, kunne blive opfyldt, sådan at det nødvendige kunne blive gennemført i en politisk, i en økonomisk og i en social sammenhæng, som vi kunne acceptere. Vi havde ikke ventet, at det ville være så umuligt at få finansministeren og regeringen i tale i disse spørgsmål. Det overraskede os oprigtigt talt.

Nu mener jeg faktisk, at finansministeren i går havde et meget elegant og givetvis også et meget effektivt indlæg, hvor finansministeren fik meget ud af de fuldstændig indholdsløse svar, som socialdemokratiet fik fra regeringen på de krav, som vi har stillet. Men sandheden er jo, at ikke én af de betingelser, som vi stillede, blev imødekommet. Man kan naturligvis altid få noget ud af at sige, at man er parat til at drøfte, at man er parat til at overveje, at man er parat til at undersøge, men på en række for os afgørende punkter bad vi ikke om yderligere drøftelser, yderligere overvejelser og yderligere undersøgelser. Vi bad om helt konkrete tilsagn og jeg tror, at finansministeren kan bekræfte, at dem fik vi ingen af. Regeringens svar var fuldstændig indholdsløse, savnede enhver politisk tilkendegivelse.

Selv om jeg ved andenbehandlingen i går måtte gøre nogle bemærkninger til statsministerens fremstilling af forhandlingsforløbet, så undså finansministeren sig ikke for at køre nøjagtig den samme melodi bagefter, hvad hensigten så end måtte have været. Finansministeren sagde, at først kom social-

[Heinesen.]

demokratiet og sagde, at det var boligspørgsmålet, det drejede sig om, og da man så var inde i forhandlinger om det, så kom socialdemokratiet og sagde: nej, det er for resten kuponskatten, og da man så havde snakket lidt om det, så kom vi og sagde, at det var nulindkomsterne. Det er, som jeg sagde det i går, en fuldstændig misvisende og fejlagtig fremstilling.

Finansministerens indlæg var i øvrigt også selvmodsigende, for finansministeren startede nemlig med at sige, at vi allerede ved førstebehandlingen den 8. maj præsenterede samtlige 8 krav. Og det er fuldstændig rigtigt. Allerede den 8. maj præsenterede vi samtlige 8 krav. Det var dem, der blev gentaget i politisk-økonomisk udvalg den 9. maj, og det var dem, der blev opretholdt uden ændringer under samtlige vore forhandlinger. Det var regeringen, som ønskede, at vi skulle starte disse drøftelser om boligspørgsmålet, og det gik vi ind på. Det havde vi ikke noget imod. For vores skyld kunne man tage hvilket som helst spørgsmål man ønskede, og starte med, men der lå ikke deri — og det præciserede vi gentagne gange under forhandlingerne — nogen som helst opgivelse af de øvrige krav, vi havde stillet for vores medvirken.

Jeg skal slutte med at sige, at da regeringen skulle vælge i denne omgang, sagde den nej til et socialdemokratisk tilbud om at være med, hvortil ikke var knyttet noget ultimatum, men et forhandlingsoplæg, gående ud på, at afgiftsforhøjelserne i givet fald blev knyttet sammen med konkrete tilsagn om støtte til det socialdemokratiske forslag om begrænsning i hele det problem, der hedder nulindkomsterne. Vi anmodede om, at finansministeren ville give tilsagn om indførelsen af en kuponskat. Det blev der sagt nej til, og der blev også sagt nej til et forslag og et ønske fra vores side om at finansministeren skærpede sit forslag om kapitalvindingsbeskatning.

I dag har regeringen sagt ja til i særlig grad at forhøje de afgifter, der vender den

tunge ende nedad, ud over det, der oprindeligt lå i regeringens udspil, og at afskaffe en beskatning af arbejdsfri værdistigninger. Hermed har regeringen tydeliggjort sin politiske holdning på en måde, som vi meget beklager.

Formanden:

Er det ganske umuligt for medlemmer i sidegangen at tale sagte?

Glistrup (FP):

Dette er ikke afslutningen; det er begyndelsen. I den tidselsamling, hr. Heinesen beskrev, findes der midt i det hele et lille spædt skud, der gerne skulle vokse op til at blive hele markens fagreste pragtblomst. Det findes i den tillægsbetænkning, som er afgivet her i eftermiddag — jeg tillader mig et citat:

„Mindretallets partier er enige om, at beløbsrammen på 5 mia kr. i meget vidt omfang tilvejebringes på grundlag af regeringens oplæg af 8. maj 1974. Partierne er enige om, at eventuelt bortfald af noget punkt i regeringens oplæg nødvendigvis må modsvareres af, at partierne finder frem til andre besparelser af tilsvarende omfang, således at det samlede beløb på 5 mia kr. fastholdes.“

Disse ord vil kunne indvarsle en helt ny epoke i dansk økonomisk politik, en helt ny epoke for de vilkår, hvorunder livet leves her i Danmark. Vi ved jo så udmærket, hvor ofte vi har set sparehelte komme frem og fortælle os: ja, nu skal vi spare 1 mia kr., nu skal vi spare 1.300 mill. kr. Sådan siges der i marts, og kigger man så efter, når det bliver april, når det bliver juni, når det bliver oktober, hvad blev der af det? Ingen verdens ting. Det sivede fuldstændig væk, fordi det bare var tomme ord, selv om man måske nok på det tidspunkt, hvor man oprindeligt udtalte dem, mente dem så alvorligt. Men da man kom ud, hvor der virkelig skulle spares, kom ud dér, hvor de råbte på Slotspladsen, kom ud dér hvor man hørte de dundrende propagandataler på Fælleden, eller hvor de nu blev aflagt, så blev man

[Glistrup.]

bange, stak halen mellem benene, og der kom ingen besparelser, der kom intet grundlag for det, der skal være grundlaget for social fremgang og trivsel på lidt længere sigt her i landet, nemlig en overflytning fra offentlig sektor til privat sektor.

I de ord, som jeg har citeret her, ligger naturligvis heller ikke, at der denne gang vil komme noget ud af spareforsøgene, men der ligger langt, langt mere, end vi nogen sinde tidligere har oplevet. Forhåbentlig vil dette spæde knopskud kunne udvikle sig, sådan at vi her virkelig har andet og mere end det mundsvejr, der plejer at ledsage politiske forlig, end det, der f. eks. stod i forligsaftalen af 8. februar 1974 og hvor vi ellers har haft det, med, at nu skal vi alle spare; men hvad gør vi? Vi lader bare udgifterne stige og stige. Men nu står det fuldstændig præcist fastslået, at nu er det sådan, at man ikke kan lade noget gå ud af et helt konkret oplæg. Det er ikke 5 mia kr. sådan ud i den blå luft, men det er 5 mia kr., som vi har placeret, og tager vi et modul ud til et eller andet beløb, så skal der tilsvarende noget andet ind. Nu er det fastslået mellem de partier, der har afgivet denne udtalelse, at det samlede beløb på 5 mia kr. fastholdes. Det er en stor byrde, der vil ramme de 5 partiers medlemmer og tilhængere meget hårdt ned igennem tiden, og vi vil forudse, at vi virkelig får strid og besvær med det; men vi har det, som vi virkelig kan fastholde hinanden på, sørge for, at vi nu virkelig kan komme den vej, som det er nødvendigt at dreje dansk politik.

Men, står der så, det er jo bare et mindretal, der siger sådan noget. Ja ja da. Det er 5 ud af de 7 tillidspartier, de 5 største af de 7 tillidspartier, der siger sådan, og de har vist, at de — bevares, måske under lidt hårde vilkår — virkelig også kan nå frem til at præstere resultater..

Op det, der altså mangler fra de 86 mandater, de 5 partier har og op til det, der er flertallet, det er en 2-3 mandater, og derfor har vi pantsat det, der er den virkelige mulighed for at få noget ud heraf, måske i de uafhængiges barm, måske i de radikales lomme, måske hos retsforbundet, men vi affinder os altså med, at vi skal pantsætte det, når vi kun mangler så lidt. Vi har så

fuld tillid til, at man godt kan tillade sig at have den manko, når man har det sjette største tillidsparti, retsforbundet, i baghånden ved spareforanstaltningerne, man har de uafhængige og de radikale. De radikale, der dog trods alt har udsagt meget, også om at spare 5 mia kr., har udsagt meget om, at vi skal ind i varige besparelser.

Derfor finder jeg ikke grund til nogen gysen, fordi der ved disse helt afgørende ord, der indvarsler en ny blomstringstid i dansk politik, står, at det er et mindretal, der udtaler det. Jeg er fuldt sikker på, at kan mindretallet holde sammen, så er det også et flertal.

Et andet meget centralt punkt her er, at nok præsterer og vedtager vi tidsler ved de afstemninger, vi nu skal til, men det tør nok siges, at vi får udryddet nogle af de værste tidselbuske, vi har set i dansk politik i lange tider. Vel nok en af de største skamletter på, hvad dette folketing har foretaget sig, var den parcelhusejerhadske lovgivning, som gennemførtes af socialdemokratiet og SF sidste år i juni måned. Det var jo simpelt hen således, at der var masser af familier, som med den lovgivning måtte se i øjnene, at realiteten var, at de måtte forlade hus og hjem. Her var virkelig det mest skræmmende billede, som næsten er præsteret af dansk lovgivningsmagt i masser af år.

Der skete jo så det, at det gav anledning til nogle dønninger. Det knagede, men det holdt. Til denne dag holder denne lovgivning fra socialdemokratiet og SF. Den er stadig det gældende. Der kom et valg den 4. december 1973, som af mange er blevet fortolket som, at nu er det de mennesker, der kan forstå parcelhusejernes betrængte situation, der er kommet i flertal. Men det passede jo ikke. Der var et mindretal, der var 87 mod 90 vedrørende dette spørgsmål. Derfor må vi stadig trækkes med denne lov, der trådte i kraft den 1. januar 1974, men ved dette forlig, høje ting, er det sikret, at det kun bliver en parentes, der aldrig får nogen som helst praktisk betydning. Parcelhus-skatten i Danmark bliver rimeliggjort fra den dato, hvor S-SF loven skulle være trådt i kraft, den 1. januar. Nå man erindrere det skelsættende år 1973s politiske historie, er det trods alt en ganske skelsættende ting ved det forlig, der nu er indgået i dag, at vi

[Glistrup.]

virkelig har fået ryddet det op, der skabte de mange vanskeligheder, de mange trængsler igennem 1973, denne juni-lov.

Der er et tredje positivt element i det, der er sket i dag. Det er måske ikke noget, som mange vil betragte som positivt, og mange vil måske betragte det som for spædt til at sige, at her er der virkelig sket noget positivt, men jeg tror, at når man skal skrive historien, så vil man finde ud af, at den 15. maj 1974 — indkomstskattens 71 års fødselsdag her i dette land — blev den dag, hvor vi begyndte så småt at gå til angreb på den særlige indkomstskat, på kapitalvindingsskatten. Det er en skat, der er vokset frem og er vokset grassat, fra man begyndte så småt i 1958. Den har de populære holdninger bag sig. Selvfølgelig skal vi da beskutte disse fæle kapitalgevinster. De, der ikke kan tænke over den indbyrdes sammenhæng i samfundsøkonomien, vil tro, at det er socialt rigtigt at gå til angreb mod kapitalvindinger og forsøge at opnå, at de bliver beskattet og bliver beskåret. Men det er ikke rigtigt. En kapitalvindingsskat er noget af det mest modbydelige på længere sigt at have stående i en lovgivning som den danske, fordi en kapitalvindingsskat betyder en kapitalbinding. Det betyder, at kapitalen ikke — som systemet, hvis det skulle fostre rigdomme, skulle være baseret på — kan bevæge sig, ved at kapitalgoderne hele tiden kan flyde derhen, hvor de arbejder mest effektivt. En kapitalvindingsskat er en stavningsbåndsskat, og det kan man leve med i de 16 år, vi har levet med den, og måske i 5 eller 10 år endnu, men en kapitalvindingsskat er til syvende og sidst en skat, hvorved vi rammer vore børn og børnebørn, for den betyder, at vi dag for dag får vores ressourcer anbragt mere uhensigtsmæssigt, fordi kapitalen ikke kan flyde rundt. Man er tilsyneladende så glad over, at man rammer nogle såkaldte spekulanter, som skal betale nogle vældige beløb ind. Det spiller ikke nogen som helst rolle sammenlignet med den skade, det gør, om kapitalens frie bevægelighed hæmmes, for kapitalens frie bevægelighed er til syvende og sidst basis for social trivsel, for social fremgang i landet.

Derfor er den omstændighed, at vi i forbindelse med 2½ pct.s afgiftens ophævelse og de i forbindelse dermed førte forhandlin-

ger må antage, at vi måske så småt er begyndt at vende bølgen fra 1958 om, sådan at pendulet nu svinger den modsatte vej, en tredje meget positiv ting, der er sket ved disse forhandlinger i dag.

Der sker også noget banalt og ordinært med, at man i denne dyrtid giver sig til at justere visse afgifter, så de følger med priserne. Det er selvfølgelig sørgeligt, at vi nu skal have yderligere skatter, det bliver formentlig over 1 mia kr. på årsbasis, vi nu skal til at give finansministeren mere i kassen. Det kan man selvfølgelig begræde, men man får jo ikke noget godt uden at måtte tage noget dårligt. Det må vi tage med. Milliarder glider ned i finansministerens kasse, formentlig ikke til gavn for andet, end at vi får mere inflation og flere valutabesværligheder, men det er såmænd så begrænset, når han i forvejen har nogle og firs milliarder kroner i kassen sammen med de kommunale kæmnere, og hvem der nu ellers holder regnskab med pengene her i landet. Det må man simpelt hen tage med, når man skal opnå de positive ting, som jeg har fremhævet at der ligger i dette forlig. I den forbindelse kan man da glæde sig over, at efter det citat, som jeg startede mit indlæg med, står der i tillægsbetænkningen et afsluttende citat:

„Det er endvidere mindretallets opfattelse, at der allerede med virkning fra 1975 bør gennemføres en lettelse i indkomstbeskatningen på omkring 10 mia kr.“

Citat slut, men forhåbetlig ikke slut på den danske skattehistorie. Det vil virkelig være lykkeligt, hvis der bare bliver noget om det, der står her om disse 10 mia kr. Det har været en lykkelig fødselsdag for indkomstskatten.

Christophersen (V):

Folketinget står nu ved afslutningen af en uges intensive og ofte meget dramatiske forhandlinger om regeringens kriseudspil, og det er med tilfredshed, jeg i aften på regeringspartiets vegne kan konstatere, at det nu er lykkedes at samle et flertal på 107 mandater om de forslag, der nu foreligger efter arbejdet i skatte- og afgiftsudvalget. Ja, det er jo endda sådan, at flertallet er endnu større, 112 mandater, for en række af afgifternes vedkommende. Den ansvarsbevidsthed, som Danmarks økonomiske situation kræver, viste sig altså til sidst trods alt

[Christophersen.]

at være til stede hos et flertal af folketingets medlemmer. Der er grund til at være tilfreds med denne udgang på sagen, tilfreds på dansk økonomis vegne, selv om vi gerne — og det vil jeg godt understrege — havde set et endnu bredere samarbejde om løsningen af problemerne.

Hvad er det så for forslag, vi nu står over for at gennemføre? Ja, det er en række afgifts- og skatteforslag, som tilsammen betyder, at staten øger sine indtægter med omkring 2 mia kr. Men det er ikke penge, der skal anvendes til nye udgifter, det vil jeg godt understrege, men til en begrænsning af efterspørgslen her i landet, så dansk erhvervsliv i højere grad kan koncentrere sig om at producere med eksport for øje, og så den stærke vækst i importen af forbrugsvarer kan dæmpes.

Der er ikke tvivl om, at denne politik sammen med de økonomiske indgreb, der blev gennemført i februar og marts, vil føre os længere frem mod de mål, som ikke alene regeringen, men jeg går ud fra alle partier her i folketinget, har sat sig, nemlig at få bremset underskuddet på vores betalingsbalance, at få sænket det høje renteniveau og få en bedre balance i vores samlede økonomi.

Der er ud over forslagene, som vi nu skal drøfte og vedtage, gennemført besparelser i dette forår på over 1.500 mill. kr. Dertil følger sig så en begrænsning af den private købekraft, ikke alene ved de afgifter, vi nu taler om, men også ved den bundne opsparring, der kommer til efteråret. Jeg tror ikke, nogen kan besylde regeringen eller venstre for at søge efter de lette eller de populære løsninger. De ting, som vi nu i nogle måneder har arbejdet os frem til — jeg tænker både på det forlig, der blev indgået i februar, og på det, som vi nu står over for at realisere — er ting, som vejer tungt på den enkeltes økonomiske situation, det er ting, som man ud fra mange synspunkter kan kritisere, men jeg tror, at et flertal i befolkningen begynder at forstå, at disse indgreb er uomgængelige, at de er et nødvendigt led i en fast økonomisk politik, den faste økonomiske politik, der skal til, for at vi kan løse vores valutaproblemer og bringe renten ned på et andet niveau.

Disse indgreb må også ses som et led i en

mere langsigtet politik. Regeringen har nu forelagt sine skatteplaner, de ligger her i folketinget til åben forhandling. Regeringen har desuden forelagt sine planer om offentlige besparelser, og vi er tilfredse med, at der i dette folketing ganske klart er et flertal for besparelser på mindst 5 mia kr. Den hensigt kommer jo tydeligt til udtryk både i den udtalelse, som et mindretal i dag er fremkommet med i betænkningen, i det udspil, det radikale venstre kom med forleden dag, og i de udtalelser, der er kommet fra retsforbundets side.

Vi er også tilfredse med, at en række partier finder, at regeringens forslag om besparelser er et rigtigt udgangspunkt. Det er klart, at regeringens spareforslag kan forhandles åbent mellem alle partier her i folketingssalen, men målsætningen er for venstre, at vi opnår en samlet nedbringelse af udgifterne på 5 mia kr. i det kommende finansår, og disse besparelser vokser i de efterfølgende år. Vi er altså i aften tilfredse med, at dette synspunkt deles af et flertal i folketinget.

Vi mener desuden, at man må se løsningen af boligproblemerne som en vigtig side af de langsigtede opgaver, folketinget står over for, og jeg vil da godt understrege her i aften, at de drøftelser, der i den seneste uge har været ført mellem regeringen og næsten alle partierne om boligproblemerne, efter venstres opfattelse vil kunne være et nyttigt udgangspunkt for en boligpolitisk diskussion, som så kan føres frem til den løsning, der dækkes af et bredt flertal. Vi har jo på et meget tidligt tidspunkt tilkendegivet, at langsigtet boligpolitik her i landet forudsætter et så bredt politisk flertal, at det kan holde efter et valg.

Jeg skal blot til sidst gøre et par enkelte bemærkninger om det fortsatte samarbejde her i folketinget.

Venstre havde naturligvis gerne set et bredere samarbejde om løsningen af de opgaver, vi har stået over for i den sidste uges tid, også et samarbejde, der omfattede socialdemokratiet. Vi beklager, at det ikke lod sig gøre, men jeg skal ikke i aften forlænge efterforskningen af årsagerne, dog takke hr. Heinesen, fordi han så opmærksomt læser venstrepressen; det synes jeg er en god skik, som socialdemokrater i større omfang end hidtil burde lægge sig på sinde. Jeg skal blot

[Christophersen.]

beklage, at de udtalelser, som disse mange blade har refereret hr. Anker Jørgensen for, altså desværre senere blev dementeret af det faktiske handlingsforløb. Det beklager venstre altså, men der er nok næppe på nuværende tidspunkt andet og mere at sige om dette.

Jeg siger det naturligvis for at understrege, at venstre som et regeringsparti og som et midterparti lægger vægt på, at de store opgaver, folketinget står over for i de kommende måneder, løses med deltagelse af så mange partier som muligt. Ligesom vi er glade for den tilslutning, som vores forslag nu har fået fra 112 mandatets side, så ville vi naturligvis være glade, hvis vi i de kommende måneder kunne komme videre med skatteproblemerne, med besparelsesopgaverne og med boligproblemerne med et endnu større flertal bag os. Der ligger nemlig mange opgaver foran os, og jeg vil godt understrege, at for så vidt angår løsningen af vore økonomiske problemer, så befinder vi os stadig kun ved begyndelsen. Jeg sagde det allerede, da vi i februar måned drøftede de aftaler, der dengang var indgået. Dengang understregede jeg på venstres vegne, at dette var kun en første runde. Jeg vil godt i aften understrege, at de afgifter, som vi nu vil vedtage, er heller ikke afsutningen på løsningen af de økonomiske problemer. Der ligger en lang vej foran os, og der er stadig mange problemer, som kun er løst til ufuldkommenhed.

Det er altså med en appel til samarbejdsviljen over for løsningen af disse problemer, at vi godt fra venstres side her i aften vil tilkendegive vores tilfredshed med de resultater, der indtil nu er opnået.

Hilmar Baunsgaard (RV):

Samtidig med, at det vel nu må antages at være den sidste og endelige behandling af disse afgiftsforslag, må vi jo konstatere, at det næppe er muligt at finde eksempler på, skal jeg sige et tilsvarende ejendommeligt hændelsesforløb ved nogen tidligere politisk begivenhed i dette folketing.

Vi oplevede i går, at fremskridtspartiet sammen med andre dannede et flertal imod disse afgifter, og vi oplever nu i aften, at fremskridtspartiet sammen med andre danner et flertal for afgifterne. Dette illustrerer

jo meget godt, at det er noget i hvert fald i sit hændelsesforløb ret enestående, vi står over for.

Når jeg dvæler ved det, er det bl. a., fordi det radikale venstre både i aftes og nu står ved, at vi går ind for disse afgifter i den skikkelse, hvori de nu foreligger. Men jeg gør det også, fordi der ved betænkningssagens afslutning markerer sig et sæt af partier, som ligesom det radikale venstre vil stemme for afgifterne, men hvor det radikale venstre ikke er med. Det lægger jeg megen vægt på at få understreget, for blandt det, der er sket siden i går, er jo videregående aftaler, videregående aftaler, som jeg kan nære nogen betænkelighed over for, idet de kan binde også de følgende måneders samarbejdsmuligheder i dansk politik. Det har det radikale venstre ikke ønsket at deltage i.

Med hensyn til besparelserne, som man er enige om, er det rigtigt, at det radikale venstre har angivet en målsætning, der beløbsmæssigt svarer til det, som de såkaldte tillidspartier er gået ind for. Men der er rigtig nok en væsentlig forskel, idet det radikale venstre gør opmærksom på, at det skal være på hele det offentlige budget, altså statslige, kommunale og amtskommunale budgetter; også de sidstnævnte skal kunne drages med ind. Vi ser nu, at tillidspartierne siger, at man lægger afgørende vægt på, at disse besparelser opnås hovedsageligt på grundlag af det, regeringen har forslået. Det undrer mig, at hr. Glistrup især fremhævede det, for det må jo ikke glemmes, at af disse besparelser på 5 mia kr. er de ca. 1,2 mia kr. ikke besparelser, men skatteforhøjelser. Vi har ofte i dette ting haft diskussion om, hvad vi egentlig skulle kalde besparelser, og vi må vel oprigtigt erkende, at vi er nogle stykker, der drillede den tidligere regering, når den kaldte den slags for besparelser. Nu vel, jeg ønsker ikke at skabe polemik om dette. Jeg ønsker bare at gøre opmærksom på, at det måske ikke var så hensigtsmæssigt allerede nu at binde sig til, hvilke besparelsesmuligheder man især skulle koncentrere sig om.

Det andet punkt, hvor vi ikke kan være enige med tillidspartierne, er i spørgsmålet om parcelhuslovgivningen. Man ved, at det radikale venstre her ikke deler den opfattelse, som de 5 tillidspartier har givet udtryk for. Heller ikke om dette ønsker jeg i og for sig nogen polemik, men det må alligevel

[Hilmar Baunsgaard.]

tages med, når man skal forsøge at bedømme det ejendommelige hændelsesforløb, at en af de bebrejdelser, hr. Glistrup rettede både mod socialdemokratiet og det radikale venstre i første fase af forhandlingerne — det var mens hr. Glistrup var imod — var, at vi ville drage ting ind, som overhovedet ikke kom dette ved, nemlig boligpolitikken. Nu har man selv som betingelse stillet krav på boligpolitikens område, men kun på ét område. Jeg har ønsket at understrege dette, for at det skal stå tydeligt, at det radikale venstre ikke finder, at det videregående, der er nedlagt i tillægsbetænkningen, er særlig hensigtsmæssigt, ud fra ønsket om at få det, som hr. Christophersen talte om: et bredere politisk samarbejde efter dette.

Når man ser på hele hændelsesforløbet, er det afgørende, om der på baggrund af dette hændelsesforløb og det kompromis, der er indgået imellem de 5 partier, kan tilvejebringes den fasthed i ledelsen af den økonomiske politik, som har været savnet de sidste par år. Her tror jeg nok en vurdering af de politiske samarbejdsmuligheder er påkrævet, og hvad vi nu end kan mene, vi der stemmer for, og de der stemmer imod ved tredje behandling af afgiftslovsforslagene, så er der én ting, man desværre må erkende, nemlig at hvad de politiske samarbejdsmuligheder angår, da blev resultatet negativt.

Spørgsmålet er, om denne samling — jeg ved ikke, om regeringen vil tage mig det unødigt op, hvis jeg siger: denne samling til højre — vil være i stand til at klare den egentlige økonomiske sanering. Det er det, der er nødvendigt. Når man nu skal se på, hvor langt man har bundet sig ind i næste handlingsforløb, så er altså spørgsmålet, om netop denne samling af partier vil være i stand til at klare den egentlige økonomiske sanering, som vi jo endnu ikke har taget hul på.

Hvad er opgaven? Opgaven det er bekæmpelse af inflationen — prisstigningerne taler deres tydelige sprog — og det er en genskabelse af balancen i samfundsøkonomien, herunder, som det meget rigtigt er fremhævet af regeringen, en genskabelse af valutabalancen. Og hvad forudsætter så disse to hovedopgaver? Ja, de forudsætter ganske klart en yderligere stramning, men en yderligere stramning, som vi allerede nu

ved — og af regeringen har fået at vide — udover besparelser også vil kræve nye indtægter til det offentlige til finansiering af den skattereform, finansministeren har forelagt. Så er det, jeg må stille det spørgsmål: er man nu så sikker på, at det var klogt at gå længere, når man må se i øjnene, at forudsætningen for, at den økonomiske sanering, regeringen har lagt op til, og som vi andre har lagt op til, ikke alene er besparelser, men også yderligere indtægter? Er det så holdbart? Selv fremskridtspartiet vil ikke tage mig det unødigt op, når jeg siger, at nogen beregnelig samarbejdspartner, det er partiet ikke.

På denne baggrund vil statsministeren nu nok tage op til alvorlig overvejelse disse politiske samarbejdsproblemer, jeg har her fremhævet. Jeg har fremhævet dem, ikke ud fra noget ønske om at øve kritik, for vi har jo alle tilstrækkeligt i den forløbne uge lært de vanskeligheder, der er forbundet med at nå resultater, men fordi der vitterlig knytter sig disse politiske samarbejdsproblemer til den opgave, vi nu står over for, nemlig opgaven at påbegynde den egentlige økonomiske sanering.

Det radikale venstre vil — jeg havde nær sagt selvsagt — fortsat være indstillet på at arbejde positivt med i de økonomiske løsninger. Jeg tror, det er nødvendigt, at man allerede nu gør sig klart, at det forudsætter et samlet handlingsprogram for den økonomiske sanering, et handlingsprogram som jo nok må tage sit udgangspunkt i, skal jeg sige, både det helt kortsigtede, som er nødvendigt, og også det mere langsigtede.

Jeg vil gerne her minde om den forligsskitse, som det radikale venstre fremlagde forleden dag. Her skal jeg i og for sig kun fremhæve to punkter, idet det ene punkt, om besparelser på indeværende finansår, hvor vi forespørg besparelser på statsbudgettet på mellem $\frac{1}{2}$ og 1 mia kr. under de givne politiske forhold vel må forudses at være urealisabelt på grund af de politiske aftaler, der foreligger. Punktet om de yderligere 5 mia kr. som man skal samle sig om at spare i det kommende finansår, har jeg allerede kommenteret. Det tredje, jeg vil fremhæve, er det radikale venstres opfordring til, at der nu kommer boligpolitiske drøftelser i gang med sigte på en samarbejdning af regeringsoplægget og den socialdemokratisk-radikale

[Hilmar Baunsgaard.]

skitse, således at retningslinjerne for de kommende års boligpolitik kan fastlægges inden sommerferien. Det ville selvsagt glæde mig — forleden aften tog regeringen positivt imod dette — om statsministeren ville bekræfte, at dette står ved magt, sådan at vi her har en mulighed for at få taget fat på noget af det, der kan føre ind til den videre løsning. Dette fremhæver vi ikke fra det radikale venstres side for at skabe ny strid om boligpolitikken, men boligpolitikken er ikke blevet løst, og vi må gøre os fortrolig med, at dette samfunds økonomiske problemer kan ikke løses, vi kan ikke engang få påbegyndt den virkelige sanering, hvis vi fortsat nægter at se den kendsgerning i øjnene, at et af de væsentligste elementer i den samlede samfundsøkonomiske problemstilling er boligpolitikken. Her er det ikke nok at blive enige om, hvad man vil gøre ved parcelhusene i indeværende år. Det er helt indlysende ud fra en økonomisk vurdering.

Jeg mangler en ting i det, jeg nævnte før, som skal med i vurderingen af de politiske samarbejdsmuligheder og de opgaver, vi står over for økonomisk, og det er den indkomstpøolitik, som jeg går ud fra regeringen ikke anser for mindre nødvendig i dag, end den gjorde i går. Derfor vil jeg sige, at jeg håber ikke, at dette, at de 5 partier har udtalt sig om én gruppe i den tillægsbetænkning, der er kommet, skal tages som et udtryk for, at der vil være meget lidt bevægelighed over for andre partier i de samarbejdsbestræbelser, som jeg mener vi alle kan indse nødvendigheden af.

Jeg tror, jeg med det, jeg her har sagt, har tydeliggjort, at uden et anderledes og et bredere politisk samarbejde bag de næstkommende løsninger så får vi ikke den økonomiske sanering, som vi alle har anerkendt nødvendigheden af, og som vi alle giver udtryk for at tilstræbe.

Simonsen (KF):

Da vi for 7 døgn siden startede denne debat, havde ingen vel forventet, at afslutningen først skulle finde sted i disse aftentimer. Man kan jo diskutere det lange handlingsforløb. Det er der sådan set ingen grund til på nuværende tidspunkt. Det er historie. Jeg synes imidlertid det er vigtigt at fastslå, at gennem en bevægelse, som har fundet

sted gennem mange dages forhandlinger, er folketetinget nu alligevel nået frem til et resultat. Jeg var under debatten i aftes inde på vigtigheden af, at et flertal i folketetinget var ansvarsbevidst på nuværende tidspunkt, og det viser sig altså nu, at der kan stables et flertal på benene.

Det kan i denne situation nok undre, at socialdemokratiet undslår sig ansvaret for at være med til at løse ikke mindst de kraftige valutaproblemer. Jeg forstod på hr. Heinesen, at de ting, der var nået enighed om i dagens løb med hensyn til 2½ pct.s afgiften og parcelhusskatten for 1974, var ting, som man fra socialdemokratiets side fandt så, om man så må sige, asociale, at det ligesom var bevæggrunden for, at socialdemokratiet ikke kunne være med. Jeg vil dog gerne sige, at jeg har forstået det sådan, at socialdemokratiet allerede sagde nej i går, inden disse emner kom ind i billedet. Jeg synes, det må være en lidt mærkelig situation, når man erkender alvoren i den økonomiske situation, da ikke at være med. Nu vel, det er situationen.

Nu skal jeg blankt erkende over for hr. Heinesen, at dette med ansvarsbevidsthed kan være en meget vanskelig ting at diskutere. Hr. Heinesen nævnte, at jeg i går havde talt om socialdemokratiets manglende ansvarsbevidsthed. Jeg skal ikke fortsætte denne debat overhovedet, men når hr. Heinesen henviser til det såkaldte firepartiforlig for et par måneder siden, hvor det konservative folkeparti ikke var med og dermed, efter hr. Heinesens opfattelse, ikke var noget ansvarsbevidst parti, så vil jeg da gerne anføre for en ordens skld, at den væsentlige bevæggrund for, at det konservative folkeparti dengang ikke kunne være med, var, at man ikke ville erkende nødvendigheden af besparelser af en størrelsesorden, som lå en væsentlig del over, hvad man på det tidspunkt opererede med.

På det tidspunkt, for et par måneder siden, var der ikke så mange i dette folketing der tog de virkelig store besparelser alvorligt. Her synes jeg nok, man kan tale om, at der har været bevægelse. Jeg vil gerne gentage, at under førstebehandlingen af disse afgiftsforslag gjorde vi klart gældende, at betingelsen for, at vi kunne være med, var et klart tilsagn om 5 mia kr.s besparelser i finansåret 1975-76. Vi fik dette tilsagn fra

[Simonsen.]

regeringen. I de efterfølgende forhandlinger sluttede andre partier sig til. Da vi i går fik tilføjelsen til betænkningen, sluttede centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti sig til denne anskuelse, og vi må så i dag konstatere, at nu har fremskridtspartiet også sluttet sig til målsætningen om at nå frem til disse besparelser.

Vi har også forstået på utallige debatter, at det radikale venstre er indstillet på, at besparelser af den størrelsesorden er nødvendige. Ja men så er vi jo nu nået så langt, at der i dette folketing er et flertal for dette, og det er baggrunden for, at vi også kan tilslutte os de afgiftsforslag, der her er til tredje behandling. Her har virkelig været tale om en bevægelse; det, det nu drejer sig om, er at den enighed, der er opstået blandt et flertal af folketingets partier, så hurtigt som muligt bliver omplantet til praktiske resultater i form af de forslag, der skal til for at nå frem til de 15 mia kr.

Her fremgår det også klart af betænkningen, at regeringens forslag er et egnet udspil, og på de områder, hvor man ikke kan tilslutte sig regeringens forslag, skal man møde med forslag til kompenserende besparelser. Men endemålet er der ingen diskussion om.

Vi betragter det også som noget helt afgørende, at vi her i sidste runde fik klaret parcelhusspørgsmålet, som vi så mange gange har rykket for, således at vi nu når frem til uændret beskatning for parcelhusejerne i 1974.

Vi noterer også med glæde, at det forslag om ophævelse af 2½ pct.-afgiften, som vi sammen med det radikale venstre utallige gange har rykket for at få færdigbehandlet, nu også bliver færdigbehandlet. Så det er ikke så småt med de resultater, der er blevet opnået i denne forbindelse, tværtimod. Vi synes, der er perspektiv i de linjer, der er lagt op her, og vi tror virkelig, at der er noget at arbejde med i de kommende måneder.

Men vi erkender da klart — lad mig føje det til — at hermed er ikke alle økonomiske problemer i dette samfund løst. Vi er, som hr. Hilmar Baunsgaard var inde på det for et øjeblik siden, enige i, at også indkomstpoltiske foranstaltninger er absolut nødvendige i de kommende måneder. Vi har som bekendt i det konservative folkeparti gen-

nem lang tid stillet forslag om at få etableret kontakt mellem regeringen, folketinget og arbejdsmarkedets parter med henblik på indkomstpoltiske løsninger, nærmere præciseret i form af etablering af et kontaktorgan. Vi har ligesom på fornemmelsen — og hr. Hilmar Baunsgaards tale her for lidt siden kunne give indtryk af det — at der også er bevægelse på dette område, således at flere og flere i dette folketing erkender nødvendigheden af, at indkomstpoltiske foranstaltninger er nødvendige for at nå frem til en samlet løsning af de økonomiske problemer.

Vi erkender selvsagt også, at den langsigtede boligpoltiske løsning i allerhøjeste grad er af betydning. Det, der er nået enighed om i dag for parcelhusejerne, er jo et spørgsmål om beskatningen for 1974; det, det derefter drejer sig om, er forhandling om en samlet boligpoltisk løsning, som kan række langt ud i fremtiden.

Man kunne nævne mange andre ting, men jeg tror, vi her har ridset de vigtigste op. Det, der for os er det afgørende, når vi anbefaler at stemme for disse afgiftsforslag, er, at vi betragter det stadig væk som et valutaværn, som er nødvendigt i den aktuelle situation, og vi betragter tilsagnene om besparelser og deraf følgende skattelettelser som helt, helt afgørende for, at vi kan få løst problemerne i dette samfund. Det flertal, vi nu er nået frem til på dette område, tegner efter vor opfattelse godt for, at vi kan få en løsning, som rækker langt ud i fremtiden.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg havde lejlighed til i aftes at redegøre for centrum-demokraternes holdning til sagerne og til hele situationen, så det skal jeg spare i aften. Jeg skal heller ikke bruge tiden på at uddele karakterer til forskellige politikere og til forskellige politiske retninger. Derimod vil jeg godt bruge lidt tid på at konstatere, hvor efter min opfattelse den politiske udvikling her i landet er drejet hen.

For at gøre det vil jeg gå hurtigt hen over regeringsforhandlingerne og dannelsen af regeringen, kun endnu en gang fastslå, at centrum-demokraterne ikke fortryder, at vi sammen med kristeligt folkeparti var med til at pege på en Hartling-regering.

Men så vil jeg gå til det næste afsnit, hvor der stod noget på spil, og det er det forlig

[Erhard Jakobsen.]

mellem 4 partier, som jo er blevet hånet så meget, og som navnlig er blevet angrebet for, at det ikke bragte nogen virkninger, som de 4 partier aldrig havde drømt om det skulle bringe. Jeg tror, at det fra samtlige 4 partiers side blev sagt: dette er lavet for at skaffe et pusterum, men sandelig ikke som en stor politisk og økonomisk indsats; det blev sagt ganske klart og tydeligt. Angrebene har ikke gået på, om dette pusterum kom, nej, det har gået på, om det fik en hel masse økonomiske virkninger, og det er der aldrig noget af de 4 partier der har påstået det ville få.

Den diskussion er passé, men den indeholder et interessant moment: den var det første træk i den udvikling, som jeg mener klart har gået i retning af at styrke centrum i dansk politik. Det var socialdemokraternes positive tilsagn om at være med på midten for at skabe samling omkring løsningen af opgaver, som, ligegyldigt hvilken regering der sidder, skal løses, ikke for noget politisk programs skyld, ikke for nogen kongresvedtagelses skyld, men ganske simpelt for landets skyld.

Jeg beklagede forleden aften, at socialdemokraterne ikke i denne sag fulgte samme linje, men jeg vil da gerne sige, at jeg hørte i hr. Heinesens udtalelser i aften meget af det, der peger på, at der hos socialdemokraterne i fremtiden vil være vilje til at lave centrumspolitik igen i mange af de spørgsmål, som vi jo støder på i fremtiden.

Så er der sket det nye i denne situation, at et parti, som af mange blev forkæret lige fra starten, og som jeg for mit vedkommende vel var mere uenig med, end jeg var med noget andet parti — lige bortset fra kommunisterne, det er klart — nemlig hr. Glistrups parti, fremskridtspartiet. For mig er det en særdeles afgørende ting, at i denne sag har ikke hr. Glisstrup alene, men fremskridtspartiet ganske klart og tydeligt sagt: vi vil ikke slå os til tåls med at tale om papirusseri og papirdynger og alt det dér forskellige, vi vil være med dér, hvor der flyttes

en lille smule, hver gang der er en mulighed for det. Ja men det er centrumspolitikken, det er dér, det foregår i dansk politik, det er ikke ude på yderfløjene, det er inde på midten.

Det har nu vist sig, at man både med socialdemokraterne i visse situationer og med hr. Glistrup i andre situationer kan lave det, som i den givne situation er nødvendigt. Det anser jeg for en uhyre vigtig udvikling, og jeg vil straks sige, at jeg håber, det mange gange bliver med socialdemokraterne denne centrumspolitik kan gennemføres.

Men så kommer der én ting til, som jeg har haft lejlighed til personlig at konstatere: en række politikere har fundet hinanden i et så snævert samarbejde, at det hos dem indbyrdes har fremkaldt et tillidsforhold, som er af en noget anden karakter end det, der normalt beror på, skal vi sige politiske fiduser, og hvem der kan give noget for hvad. Der er partier, der tilsammen har 59 mandater, og det vil sige, det er den største gruppe her i folketinget, der er 4 partier, der i denne sag har fundet hinanden i et samarbejde, der ikke går ud på: hvad kan du give mig, så giver jeg dig noget, men som går ud på dette: vi vil absolut ikke være med til at lave noget, som er sagligt uforsvarligt, vi ved, vi får øretæver vælgermæssigt for det, vi ved, at det dér er upopulært, men vi ved også, at vi 4 partier ikke vil hakke på hinanden, ikke vil stjæle fra hinanden, ikke vil prøve at ødelægge hinanden. Se, når partier med 59 medlemmer er i stand til at stille sig på det standpunkt og ved, de kan stole på hinanden, så står de forbandet stærkt i deres forhold over for andre. Og det er ikke en blok, der udelukker andre, det er en blok, der kan forhandle med andre, lige så længe de andre byder anstændige vilkår, men som, i det øjeblik de andre ikke byder anstændige vilkår, kan sige: all right, så kan I passe jer selv, så prøver vi andre udveje. Denne blok er nu dannet, ikke som en politisk blok, men som en blok af mennesker, der kender hinanden godt nok til, at de ved, at de i vanskelige situationer kan stole på hinanden og

[Erhard Jakobsen.]

kan stå sammen om noget, der absolut ikke er populært.

Jeg kunne have ønsket, at den presse og de øvrige massekommunikationsmidler, som i den grad har været med til at undergrave tilliden til folketinget, til folketingets medlemmer, havde haft mulighed for at referere noget mere af alle de mange små ting, der er sket rundt omkring under udvalgsarbejdet. Jeg skal ikke blive for personlig, men jeg kunne have ønsket, om aviserne havde været i stand til at referere formanden for skatte- og afgiftsudvalget, hr. Stetter, i hans utrættelige arbejde for at hakke sig igennem denne uendelige række af detaljer, eller finansministeren fra bonderegeringen, fra træskoregeringen, minsandten en landmand, der sidder med hovedet fuldt af tal og kendsgerninger og ved besked med det hele; all right, han har været for stædig i visse situationer, det ved vi, men det kan folk jo ikke gøre for; vi er, som vi er, både hr. Anders Andersen og jeg. Men det ville have fremkaldt respekt i offentligheden, om man havde været i stand til at konstatere, hvordan folk, der sidder i folketinget, arbejder, og jeg kan udvide personkredsen til en lang række andre partier og sige: det ville have fremkaldt fornøden respekt ude blandt vælgerne, om de i stedet for de glimt, de har fået af det, når det gik skørt til herinde, fik indtryk af det positive, saglige arbejde, som folk med mange timers indsats har præsteret. Så ville man få et andet billede, og det ville være det sande billede af dansk folkestyre.

Men all right, vælgerne må tro det, eller de må lade være, det afgørende er bare, at resultaterne nu taler for sig selv. Der er på tværs af alt, hvad alle ventede, skabt et forhandlingsresultat, som kan bære ikke bare i denne situation, men vil være i stand til at bære videre frem. Der er ikke slået noget i stykker, der er tværtimod skabt nyt grundlag.

Og så én ting til: jeg ved ikke, hvor mange gange det er skrevet, og hvor mange gange det også er sagt herinde, at det var en ulykke, at vi fik alle de mange små partier. Jeg tror, det har vist sig, at forhandlingssituationen har været noget blødere og noget mere perspektivrig, nu hvor der ikke længere kan drives blokpolitik på den gammel-dags facon. Den gammel-dags facon betød jo

i mange tilfælde, at partier, der reelt repræsenterede et mindretal i folketinget, tvang et andet parti til at gøre noget, som det ikke ville gøre, som var imod, hvad dette parti stod for, og derved fik man i folketinget flertal for noget, der i virkeligheden ikke var flertal for. Sådant arbejdede blokpolitikken. Den går ikke mere.

Jeg håber, at vælgerne, når de engang — og det varer sikkert længe — skal til at tage stilling til disse ting, vil kunne se denne udvikling og ikke vil lave om på det på anden måde, end at de gør de små partier bare en lille smule større og gør de større partier bare en lille smule mindre. Så tror jeg folkestyret får bedre vilkår.

All right, så skal jeg da lige lidt med i polemikken. Jeg skal afstå fra en polemik, jeg gerne ville tage op, og blot sige: det gøs i mig — bare sådan en lille smule, for man vænner sig til lidt af hvert — ved hr. Hilmar Baunsgaards bemærkninger om parcelhusejerne. Det gøs i mig, når jeg tænker på, hvad der regnede ned over mit stakkels hoved, da jeg to gange sidste år svigtede parcelhusejerne ved ikke at lade venstre, de konservative og de radikale komme til at behandle parcelhusejerne sådan, som hr. Hilmar Baunsgaard gerne vil behandle dem. Det var vist godt, man havde sin politiske fornuft i behold og ikke fulgte nogen der bare var ude på at komme til magten. Det gøs i mig, da jeg hørte lige den lille bemærkning, men det er jo ikke en sag, der skal afgøres i aften.

Og så én ting til. Et af de storpolitiske spørgsmål, der blev behandlet, var venstrepressens betydning for socialdemokrater. Se, det er noget, jeg kan tale med om. Hr. Christophersen skal ikke gøre sig nogen bekymring om, at der ikke er socialdemokrater nok, der læser venstrepressen. Jeg har i mange år, i den tid jeg var i socialdemokratiet, levet højt på venstrepressen, når det gjaldt om at komme i kontakt med socialdemokratiske vælgere. Jeg har nemlig været klar over, at det, det drejede sig om, var at sige noget ude på et venstremøde, sådan at 3-4 venstreblade slog det op på forsiden. Så vidste jeg nemlig, at 80 pct. af socialdemokratiets vælgere læste det dagen efter.

Formanden:

Jeg gør stiltfærdigt hr. Erhard Jakobsen

[Formanden.]
opmærksom på, at tiltaleformen til finansministeren er finansministeren, i nødsfald ministeren.

(Bemærkning fra Erhard Jakobsen)

Formanden:

Jeg ser gerne, at mine påtaler ikke medfører modsvar.

Ømann (SF):

Ja, her står man så og snakker, og jeg har lyst til at spørge formanden: kan man nu også afbryde en tredje behandling, og det, man siger nu, skal det gentages ved en fjerdebehandling? Vi har jo i de senere dage oplevet en meget beklagelig komedie. Vi har oplevet, at forligspartierne har leveret det endnu kraftigste angreb på dansk folkestyre.

I går blev ondt afgiftsforslag forkastet af flertallet i dette folketing, men i dag dukker de op igen for at blive vedtaget med et flertal. Det er en parodi på et folkestyre.

Jeg synes, det er dokumenteret, at de borgerlige partier ikke har forhandlingsevne, fordi de ikke har anden politisk linje end småtskårne partifiduser.

Det, der er sket over for befolkningen under forhandlingskomedien, er jo egentlig ganske groft. De afgifter, som vi alle ved hviler tungt på den dårligst stillede del af befolkningen, er skærpet fra i går til i dag, de er skærpet med 300 mill. kr. Samtidig har man delt et tilsvarende beløb på 300 mill. kr. ud til de bedre stillede parcelhusejere. Må jeg nu ikke angående parcelhusejere spørge: hvor længe skal denne befolkningsgruppe være politisk katebald i dette folketing? Hvornår finder vi ud af at skabe dem en ordning, så deres rettigheder sikres, og således at de ikke skal være usikre på den nærmeste fremtid? Hertil kommer så et forlig om 2½ pct.s afgiften ved omsætning af fast ejendom. Den giver jo et provenu på over ½ mia kr. Hvem skal så bære dette provenu, når afgiften afskaffes? Det skal arbejdsindtægterne.

Når vi nu skal se på sammenhængen, ja, så er det bemærkelsesværdigt, at der ikke er et ord om beskatning af de arbejdsfri kapitalgevinster, der daglig indkasseres her i landet, ingen vilje til at inddrage jordværdi-

stigninger, sorte penge eller gøre kål på nulindkomsterne.

Dette handlingsforløb må vel nok give mange vælgere anledning til en nyvurdering. Stemte man virkelig på Glistrup for at få disse afgifter sat op og for at få givet provenuet til parcelhusejerne? Og må jeg så bemærke om de to nye partier, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne, at det er mit indtryk, at de har konkurreret i servilitet over for såvel hr. Poul Hartling som hr. Glistrup, disse to, som man nu næsten kan sætte lighedstegn imellem.

Hr. Glistrup påstod, at man ville ændre ved præmisserne i den indkomstomfordeling, som det fallerede danske skattesystem står for. Men mon dog vælgerne havde tænkt sig, at han samtidig skulle stikke sine fingre dybt i deres baglommer og lægge skatter på nødvendighedsvarer, som det nu er sket, og som man nu har stemt for?

Og så må jeg sige, at det for mig er en gåde, at de radikale kan gå med til disse asociale forslag. Dette forløb må have været en advarsel for socialdemokratiet. Socialdemokratiet er blevet snydt i deres forhandlinger med venstre og de øvrige forligspartier. Forliget om arbejdsgivertilskud og tvangsopsparing er vel hermed brudt, så vidt som skik og brug er i dette ting. Mon vi dog ikke snart skulle fremsætte forslag om ophævelse af denne tvangsopsparing?

Nu er det sagt, at dette kun er begyndelsen; ja, så ved jo befolkningen, hvad den kan vente sig på den lange vej, som hr. Christophersen har sgt den har foran sig. Der står store opgaver tilbage, som skal løses, med hensyn til boliger og med hensyn til en gennemgribende skattereform.

Jeg ønsker ikke partiet venstre til lykke med, at det nu skal regere videre på hr. Glistrups betingelser. Jeg hørte, at nu ville de radikale tage afstand fra tillidspartierne. Jeg vil overlade til vælgerne at bedømme, hvor afstanden er i de sager, som vi i dag har til afstemning, for afstemningen er jo parallel.

Om lidt vil vi ved afstemningen se salen delt på en smuk måde, som jeg mener er i overensstemmelse med de hovedskillelinjer, der burde være gældende i dansk politik. Det bliver hovedskillelinjerne i den tid, der kommer, når forvirringen har sat sig. Der vil jeg igen stille spørgsmål ved de radikales

[Ømann.]

placering. Endnu er hr. Hilmar Baunsgaard fast forankret, jeg havde nær sagt på den glistrupske fløj.

Ja men tror man, at man kan regere mod befolkningen på denne måde? Hvad er så det, der er i vente, hvis man virkelig vil fortsætte denne kurs? Ja, det, der er i vente, det ved vi er stærke reaktioner fra befolkningen ude omkring, og dem skal vi nok få at høre om, men hvad er der i vente herinde? En af hr. Glistrup dirigeret boligpolitik. En indkomstskat efter regeringens mønster. En indkomstpolitik er der sagt noget om heroppefra, anbefalet af den radikale hr. Hilmar Baunsgaard og den konservative hr. Palle Simonsen.

Nu er regeringsskiftet afværget for denne gang. Det bliver en kostbar fortsættelse, kostbar for befolkningen, og jeg tror egentlig, hr. Erhard Jakobsen har ret, når han siger, at resultaterne af disse indgående forhandlinger taler for sig selv.

SF anser de foreslåede afgiftsforhøjelser for asociale og utjenlige til at løse de alvorlige økonomiske problemer, som vi står over for. Forhøjelserne vil senere blive parret med dybe nedskæringer og yderligere skatteforhøjelser. SF vil derfor stemme mod de foreliggende skærpede afgiftsforslag.

Jens Møller (KrF):

I kristeligt folkeparti er vi glade for, at der nu tilsyneladende kan blive et flertal for den nødvendige lovgivning. I går eftermiddags og i aftes henvendte jeg mig et par gange direkte til fremskridtspartiet og bad dem besinde sig. Det er nu sket. Jeg ved ikke, om mine ord har haft nogen indflydelse, men uanset om det er tilfældet eller ej, så er det i hvert fald glædeligt, at de har indset, at de for landets skyld var nødt til at gå med på disse forslag.

Forhøjelsen af giftskatterne medvirker vi med glæde til i kristeligt folkeparti. At cigaretter, spiritus og øl bliver dyrere, det er for os nemlig ikke bare et pengespørgsmål; det er det også, men det er ikke bare det. Det er samtidig et spørgsmål om begrænsning af forbruget af disse ting, det, der på flere områder er et misbrug af dem, og vi mener, at dette måske kan medvirke til en nedsættelse af det. I den forbindelse kan man i hvert fald ikke tale om at vende den tunge ende

nedad; så må det være den gode ende nedad. Kan det medføre et nedsat forbrug af disse forskellige gifte, vil det være en meget god ting.

Blandt de ting, der særlig betyder noget for valutakassen, er der forslaget om registreringsafgifter af biler. Det er stadig væk et temmelig hårdt forslag for bilbranchen, men det er dog lykkedes at få det lettet ganske betydeligt, idet de biler, der er på lager, og enkelte andre jo nu vil kunne sælges uden forhøjelse. For de øvrige, hvor det også var meget hårdt oprindelig, er det lykkedes at få en nedsættelse, så man nu må sige, det er rimelige forhøjelser, der er tale om.

I samme omgang er det også lykkedes at få nogle andre ting løst. Vi har fået ophævet flytteskatten, den 2½ pct.s afgift, når man flytter fra ét hus til et andet. Der er nogen, der siger, at det er asocialt, at man nu giver penge til disse mennesker og tager dem fra de afgifter, der bliver indført. Det er jo ikke rigtigt. 2½ pct.s afgiftens ophævelse, flytteskattens ophævelse, er jo med på finansloven, det er indregnet i den finanslov, vi i forvejen kører med. Det har altså intet som helst med disse nye afgifter at gøre.

Vi er også glade for, at vi nu har fået slået fast, at parcelhusskatten ikke hæves i 1974, men bliver den samme som sidste år, den bliver uændret. Også det er jo med på finansloven. Der var på et vist tidspunkt tale om, at man yderligere skulle lette i visse tilfælde, men det kom ikke med, det modsatte vi os, og vi er glade for, at det ikke kom med, for dér kunne man virkelig have talt om, at man havde taget fra disse afgifter og lagt det over på parcelhusejerne, og det ville vi ikke være med til.

I marts måned i år indgik vi et forlig med venstre, centrum-demokraterne og socialdemokraterne. Det var et virkeligt forlig, hvor der var tale om, at hvert parti måtte give sig noget, man måtte gå på kompromis, gå med til ting, man ikke anså for særlig hensigtsmæssige eller gode for at opnå andre ting. Nu har jeg set, at også andre kalder det, der er sket her i dag, for et forlig. Ja, det kommer jo an på, hvad man lægger i ordet, men et forlig i samme betydning som det, der skete i marts, kan vi i kristeligt folkeparti ikke kalde det. Sagen er jo nemlig den, at vi ikke er gået på kompromis på nogen punkter her, vi er kun gået med til

[Jens Møller.]

hvad vi hele tiden er gået ind for. Det gælder afskaffelsen af flytteskatten, det gælder parcelhusbeskatningen, der ikke må hæves, det gælder store besparelser, og det gælder virkelige skattelettelser. Det er noget, der har stået på vores program lige siden før sidste valg; det er ikke noget nyt, som enkelte har antydnet, og det er ikke andet end det, vi er gået ind for. Nu er det blevet skrevet i en betænkning, som er underskrevet af vores parti. For os er der ingen forskel på, om noget står på et papir, eller det bare er noget, vi siger, for når vi siger, at vi virkelig vil noget, så vil vi det, og så regner vi det for lige så bindende, som om det stod på et stykke papir. Der er altså for os ikke tale om et forlig i almindelig forstand.

Hvorfor vil jeg nu understrege det så tydeligt? Det vil jeg gøre, fordi vi mener, det ville være temmelig katastrofalt, hvis dette skulle medføre en opdeling af folketinget i to blokke. Vi mener, at vi må holde dørene åbne for forhandling også til andre sider hen over midten i dansk politik, for at sige det rent ud: for forhandlinger og samarbejde også med socialdemokratiet. Der er en lang række problemer, vi gerne vil løse, og hvor vi gerne vil have socialdemokraterne med til det. Jeg kan i flæng nævne nogle stykker af dem: nulindkomsterne, de sociale boligsekskaber, der mere og mere trænger til en hjælp, boligpolitikken i det hele taget, lettelser for folkepensionisterne osv.

Nu er der flere, der her fra denne talerstol har talt om, hvordan vi nåede frem til den situation, vi har i dag, hvor der altså er et flertal for disse afgiftsforslag. Det har sådan set ikke megen mening at blive ved med at tærskes i det, men det kan måske have en vis historisk interesse, da der er kommet oplysninger frem fra forskellig side og meninger særlig fra de folk, der ikke har deltaget i disse forhandlinger, meninger, som ikke altid lige svarer til virkeligheden, sådan som i hvert fald jeg ser den.

Der har her været tale om et samarbejde med regeringspartiet naturligvis, men dernæst mellem 3 partier: de konservative, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti; alle tre partier har stået sammen i det arbejde lige fra begyndelsen. Hvis jeg ligesom skulle karakterisere, hvor de forskellige partier efter min opfattelse især har lagt deres

indsats, må jeg sige, at de konservative har virkelig lagt et arbejde i det her og kæmpet for at få det igennem. Centrum-demokraterne, ja, det er måske nok typisk, at det er dem, der har talt med de store bogstaver, og det gælder både her fra denne talerstol og i udvalg og under forhandlinger. Hvad har så kristeligt folkeparti gjort? Ja, vi mener, at vores opgave i denne forbindelse mest af alt har været at sørge for, at der ikke blev lovet mere end højst nødvendigt, og det vil i virkeligheden sige, at der ikke blev lovet mere end det, vi alligevel hele tiden har villet.

Jeg må sige, at i det store hele er vi vældig godt tilfreds med den udvikling, tingene har taget. Vi har opnået, hvad vi ville. Vi har ikke lukket nogen døre, og vi har været med til sammen med andre partier at redde landet fra et valg, der i den nuværende situation ville være både meningsløst og kostbart.

Knud Jespersen (DKP):

Jeg tror nok, at både nutiden og fremtiden har nøglen til historien bag kulisserne i hr. Jens Møllers sidste bemærkninger: at man har reddet, jeg vil ikke sige nationen, men folketinget fra et valg, og det var vel i virkeligheden noget af det, det drejede sig om. Jeg erindrer om, hvad jeg sagde under anden behandling, at man befandt sig i en situation, hvor man på den ene side ville lave kæmpemæssige økonomiske indgreb, og på den anden vægrede sig ved overhovedet at tale med landets vælgere om, hvorvidt der kunne findes andre løsninger.

Nu har vi fået denne ejendommelige situation, at der kommer skærpede afgifter, og samtidig kan man næsten sige, at regeringen har fået en ny ideologisk leder i hr. Glistrup. Dermed har vi jo fået aflivet myten om, at hr. Glistrup skulle repræsentere noget, der bare mindede om varetagelse af småkårsfolks interesser.

Det har nogle gange været til stor glæde for den borgerlige presse, når hr. Glistrup fra denne talerstol forkyndte, at fremskridtspartiet var et arbejderparti. Jeg er næsten sikker på, at alle de almindelige mennesker, der er i oprør over priser, skatteflåning og alt andet så en udvej i disse forjættende toner, der lød fra fremskridtspartiet, i dag i deres stille sind knytter næverne og siger: det var dog for galt.

[Knud Jespersen.]

Hr. Glistrup er altså årsag til, at man nu kan begynde et nyt kapitel, jeg var lige ved at sige i modsætning til det, man ofte talte om tidligere med et rødt kabinet, som jeg ikke synes var særlig rødt. Nu får man et sort kabinet, hvor det til gengæld ser overordentlig mørkt ud.

Jeg skal afstå fra at gratulere med disse historiske redegørelser, man har givet for disse forhandlinger, der har været ført. Jeg finder det bare ejendommeligt, når hr. Glistrup siger, at i de 5 mia kr. besparelser er der, hvis man tager regeringens egne beregninger, 1,2 mia. kr. skatter.

Jeg har forstået det sådan, at hr. Glistrup var modstander af skatter, at det var et skattenægterparti og et parti, der ville jorde skatterne, for nu kunne man ikke længere tale at leve under dem. Nu går det altså meget godt. Hr. Glistrup foretrækker skatter fremfor et folketingsvalg, foretrækker at være ideologisk leder for venstre fremfor at stå på det grundlag, han tidligere stod på, og så har han den frimodighed at tale om, at alt dette vil føre til social fremgang og trivsel.

Jeg tror, det er rigtigt, at når dette forlig bliver totalt kendt, så er der ikke så mange, der vil stille spørgsmål om, hvad det betyder, for det mærker de næsten automatisk. Og man kan blive rørt, når hr. Glistrup, samtidig med at han går ind for, at man ikke skal røre ved dette rentefradrag indtil 4.000 kr., optræder som parcelhusejernes forsvarer; det må i så tilfælde være de store parcelhusejeres interesser, der bliver varetaget.

Jeg bed meget mærke i, at hr. Glistrup også fandt, at det var farligt, hvis man fik en sådan beskatning af de værdiskabende virksomheder — sådan lød det. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvor meget værdi der skabes i de tomme aktieselskaber, der byggedes op, indtil man kunne få en anden skattereform. Hvor meget værdi skabes der omkring den sorte kapital? Jeg tror absolut ikke, der er tale om at sikre noget, der har værdi for vores land, men der er tale om at fastholde værdierne på de få hænder.

Det er også sagt i debatten, at selv om vi har været længe undervejs og har udført mange manøvrer, er dette her ikke afslut-

ningen, det er begyndelsen. Det er sagt af hr. Glistrup, og det er gentaget ekkoagtigt af hr. Christophersen.

Vi ved altså, at vi nu står ved indledningen af et helt nyt afsnit, hvor man kan vente flere afgifter, nye indgreb, nye forringelser på toppen af det, der ligger i forliget. Og så kan man jo godt holde taler om, at dette ikke vender den tunge ende nedad, og at det ikke rammer beskæftigelsen, men når man har gennemført det, er det ikke for at lave skattefritagelser, i hvert fald ikke for lønmodtagerne, så er det for at stramme forbruget, så er det for at dæmpe efterspørgslen, så er det for at begrænse den disponible købekraft. Jeg har en mistanke om, at landets arbejdere, tjenestemænd og funktionærer meget vel forstår den side af sagen.

En overgang kunne man vurdere om udvalgets flertal repræsenterede et flertal i folketinget. I dag ser det ud til at nedskæringen har flertal i folketinget, og spørgsmålet er så — det kan vi ikke få svar på lige med det samme: tror I da også, at I har flertal i befolkningen? Tror man virkelig, at man bøjer sig for disse manøvrer og slipper væsentlige dele af en indkomst, der i forvejen er så beskeden, at man kun kan opretholde livet ved den? Jeg er bange for, at hvis I har en sådan opfattelse, er det en illusion, der hurtigt vil bryde, jeg er bange for, at dette økonomiske forlig, denne nedskæring, meget hurtigt vil vise sig med forværede virkninger, og på den baggrund forstår jeg, om der kommer reaktioner over for disse økonomiske indgreb.

Men det, der har været grundlaget for denne mærkelige, eller man skal måske sige naturlige samling til højre, har været frykten for vælgerne. På den ene side holdt man taler om folkestyre og demokrati, på den anden side sagde man: der kan ikke være tale om at diskutere denne sag med vælgerne. Man ville altså umyndiggøre dem, man vil regere. Ja men hvis man har med voksne mennesker at gøre, så ved man, at der kan komme en tid, hvor de ikke vil lade sig umyndiggøre, og hvor de ikke bare vil lade sig regere.

Man kan naturligvis gøre det, at man kan endevende disse forslag, som vi skal tage stilling til ved tredje behandling, og som vi stemmer imod, og finde ud af, at det nok er 3-5 pct. mere, der virker på hele forbruget.

[Knud Jøpersen.]

Man skal betale noget for at gå til lægen, men man rører ikke ved de store værdier, man piller ikke ved militæret, griber ikke ind over for jordspekulationen, men man forringer til gengæld mulighederne for en uddannelse, og man vil også begrænse det sociale niveau. Ja, man kan godt vende det om og sige, at for alt dette får man en skattelettelse. I ved jo godt, at det ikke passer. Det er en gammel historie, at man tror, at man kan fodre hunden med visse af dens egne reservedele fra halen til ørerne, og hvad den ellers kan undvære, men I skal huske, at det er kun en overgang, noget sådant kan lade sig gøre, så bider hunden fra sig.

Jeg tror også, man skal regne med, at det, folk i dag opfatter på baggrund af disse manøvrer, er en handling, som på mange måder vil blive opfattet som en provokation. Jeg ved ikke, hvordan de partier, der nu er gået sammen med hr. Glistrup, kan forklare det for deres egne vælgere, det bliver deres sag. De har før sagt, at hr. Glistrup ville de ikke have med at gøre, de talte meget om nulskatteindtægt, der har også været talt om rigsadvokat, og jeg ved ikke hvad, men i dag er det hele den store skønne forening. Hvor lang tid denne forening kan holde, afhænger af begivenheder både her og i landets økonomiske politik.

Hvad tror man, arbejderklassen forestiller sig oven på en sådan hestekur, jeg var lige ved at sige superhestekur fra det sorte kabinet? Hvordan tror man, den vil reagere over for dette indgreb i deres overenskomst-mæssige situation? Når jeg stiller det spørgsmål, er det, fordi der ingen grund er til længere at lede efter den skyldige, hvis der bliver tale om bevægelser, arbejdsnedlæggelser og andre protestaktioner, som er forståelige. Den skyldige er simpelt hen dette skændige forlig. Man kan finde en hel række andre årsager, og for min skyld kan man gerne påstå, at det var os eller andre partier, men arbejderklassen ved, at skal den forsvare sine interesser, kan den ikke vente sig hjælp fra dette flertal. Og jeg må nok sige, at den inspiration, man vil få til at forsvare indgåede overenskomstaftaler, er en inspiration, som er fremkaldt af dette flertals handlinger.

Det er en gyldig regel, at i en overenskomstperiode er forudsætningen for freds-

pligten, at man overholder den indgåede aftale. Nu står vi over for det andet økonomiske forlig, hvor man på den ene side først gav arbejdsgiverne 2 mia kr., dernæst belønnede andre med tvangsopsparing. Nu er man indstillet på at forlange yderligere afgifter, og man er også indstillet på, at det godt kan fremkalde arbejdsløshed. Det vil i virkeligheden betyde, at mange naturligt reagerer og siger: hermed er grundlaget for vore overenskomster bortfaldet. Denne reaktion bliver antagelig dobbelt, fordi der ikke er rørt ved de såkaldte nulindtægter eller ved anden form for spekulation. Men arbejderne, tjenestemændene og funktionærerne forstår også, at det, man gør, er ikke at redde deres interesser, det er at forsøge på en hårdhændet administration, en klassepolitik imod lønmodtagerne med en hårdhændet administration af selve det kapitalistiske system.

Man vil jo ikke forlade den tanke, at dette land ikke kan eksistere uden for fællesmarkedet, man vil ikke slippe den tvangsforestilling, at vi skal bruge milliarder af kroner til oprustning, man lukker øjnene for, hvor pengene og dermed kilderne til inflationen findes. Men man skal ikke tro, at man i en lang periode kan binde et helt folk på en sådan måde, at de bare nikker, siger tak og accepterer de vilkår, som dette høje ting måtte byde det.

Der er sket meget i disse døgn til afklaring af, hvordan folketingets rolle er. Vi diskuterer folkestyret lidt, men vi ved jo, at den største pressionsgruppe er storkapitalen. Det er de store banker, det er forsikringselskaberne, det er dem, man taler venligt til, det er de store skibsredere, det er dem, der presser på, og det er faktisk deres økonomiske og politiske interesser, som flertallet i dette folketing påtager sig ansvaret for at fremme.

Vi finder det helt naturligt, at man over for en sådan udvikling samler sig til at protestere, samler sig i et forstærket krav om et folketing af en ny sammensætning, om et valg, Man samler sig i kravet om ikke at blive umyndiggjort, fordi nogle er bange for vælgerne, og gør det klart at lønmodtagerne ikke længere vil betale for at administrere kapitalens interesser.

Jeg har ikke noget dagsordensforslag i dag. Statsministeren smiler, jeg forstår, at

[Knud Jespersen.]

der er glæde på min vestre side, dvs. på nationens højre side, og denne glæde på nationens højre side forstår jeg så godt, for i virkeligheden skulle regeringen Hartling have været historie sammen med disse afgiftslove. Dette er det andet økonomiske forlig inden for et kvartal, og jeg gad nok se, hvordan den økonomiske politik vil blive, hvis den skal vokse ud af dette vidunderlige selskab, som hr. Erhard Jakobsen næsten på sin spejderære aflagde troskabsed overfor. Det er ikke en særlig smuk klub, men jeg tror sådan set, den passer i farven. Det afgørende er imidlertid, at midt i jeres glæde, kan I jo godt holde tale om, at man ikke vil føre blokpolitik, men det er det, der bliver resultatet. Det afgørende er også, at arbejderne rundt omkring i Danmark vil forstå, at uanset hvor de er placeret, skal de i alt fald ikke være placeret sammen med, men altid imod det sorte kabinet og den sorte klub. Jeg er næsten sikker på, at smilene kan ikke holde så lang tid, og jeg er meget bekymret for, hvordan den økonomiske udvikling vil blive for mange af hjemmene rundt omkring i vores land.

Jeg har ikke flere bemærkninger. Jeg skal understrege for en ordens skyld, at ansvaret for, hvad der måtte ske, hvis man vedtager en sådan asocial nedskæring, påhviler flertallet til højre. Det er deres ansvar, og man skal ikke bagefter komme og sige, at vi ikke nævnede det.

I øvrigt skal jeg for en ordens skyld gøre opmærksom på, at kommunisterne vil stemme imod både nu og ved senere lejligheder, at denne sorte klub får muligheder for at gennemføre sit forehavende.

Poul Westergaard (DR):

Den stilling, som jeg på retsforbundets gruppes vegne tilkendegav ved anden behandling i går aftes og ved første behandling natten til fredag, har vi i og for sig stadig, og det betyder, at vi vil stemme for lovforslaget om forhøjelse af de såkaldte giftskatter på spiritus, tobak osv., men imod alle de øvrige afgiftsforslag.

Vi er altså ikke blevet part i noget forlig, og det blev vi ikke, fordi der ikke under de videre forhandlinger blev vist imødekommenthed over for vore synspunkter. Vi havde så inderligt håbet, at de fortsatte for-

handlinger kunne have resulteret i, at dette ting havde besluttet sig for at betræde besparelsesvejen og gennemføre den nødvendige økonomiske stramning på den måde, i stedet for på den gammeldags facon med en bred buket af afgiftsbyrder på befolkningen. Al erfaring viser jo, at det er en dårlig vej, fordi disse afgifter generelt presser omkostningsniveauet i vejret og sætter yderligere skub i inflationen.

Når besparelsesvejen ikke var farbar i denne omgang, er forklaringen tydeligvis den, at det tidligere forligs 4 partier, altså socialdemokratiet, venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, blev bundet, og derfor er det til syvende og sidst socialdemokratiets spareveto fra tidligere på året, der har begrænset handlemulighederne i den nuværende situation, hvilket vi naturligvis må beklage.

Vi havde hverken lod eller del i dette ulykkelig forlig om milliardtilskud til arbejdsgiverne, sparestop, tvungen opsparing, og alt det andet, som jo ikke har hjulpet en pind, og vi har derfor heller ikke ment på nogen måde at være forpligtet af dette forlig. At venstre og de to andre forligspartier har følt sig forpligtet af det også i den nye alvorlige situation, hvor det jo på et tidligt tidspunkt kom til at stå klart, at socialdemokratiet ikke ville tage et nyt medansvar, er i og for sig deres egen sag. Havde de valgt at stå frit, og det synes jeg godt, de kunne have forsvaret, ville der utvivlsomt kunne have været tilvejebragt et komfortabelt flertal for de nødvendige besparelser, og det ville have været bedre.

Jeg finder anledning til igen at understrege vores skuffelse over, at der ikke i dette ting er forståelse for, at det simpelt hen nu er nødvendigt med indgreb, effektive indgreb, imod oppustningen af jordværdierne, som vel nu er på omkring 1 mia kr. om måneden. Dette kan ikke og må ikke få lov at fortsætte, det slår bunden ud af vores økonomi. Hvordan i alverden skal dansk erhvervsliv blive ved med at kunne skaffe nødvendige midler til samfundsnyttige og produktive investeringer, som er forbundet med risiko, når folk ved at sætte pengene i en total passiv jordbesiddelse kan sikre sig en forrentning på omkring 50 pct. om året eller mere uden risiko og uden at røre en finger?

[Poul Westergaard.]

Jeg forstår også godt, at folk, der lever af deres daglige slidsomme arbejde og beskattes hårdt, må have svært ved at acceptere nye afgifter, så længe denne tåbelige værdioppustning får lov til uantastet at fortsætte til glæde for et mindretal og til skade for alle de andre. Jeg håber, at de partier i folketingsret, der glimtvis har tilkendegivet principiel interesse for dette alvorlige spørgsmål — jeg tænker her også på socialdemokratiet og det radikale venstre — nu vil trække i arbejdstøjet og få gjort noget effektivt ved denne sag. Vi er parat til at medvirke, og jeg håber, at dette nødvendige stykke arbejde kan gennemføres, uden det skær af overdramatisering — for at udtrykke det behersket — som kom til udtryk i hr. Heinesens omtale for lidt siden af 2½ pct. afgiften.

Retsforbundet er som sagt ikke part i det foreliggende forlig, men der har fra de forhandlende partier været rettet en forespørgsel til os om, hvordan vi senere vil stille os til to politiske spørgsmål. Det ene er denne 2½ pct. afgift, og det andet er lejeværdiansættelsen for indeværende år, altså for 1974.

Med hensyn til 2½ pct. afgiften har vi hele tiden været af den opfattelse, at denne afgift hurtigst muligt må fjernes. Vi var med i det forslag til folketingsbeslutning, som det konservative folkeparti og det radikale venstre fremsatte, som havde til formål at få denne sag ud af skatte- og afgiftsudvalget og til behandling her i tinget. Det er nemlig en komplet urimelig afgift på flytning, som rammer i flæng og intet som helst har at gøre med beskatning af ufortjente spekulationsgevinster. Vi havde derfor naturligvis heller ikke svært ved at svare, at vi nu som før vil medvirke til afgiftens fjernelse.

Med hensyn til det andet spørgsmål: lejeværdiansættelsen for 1974, ligger det sådan, at vi allerede i februar i boligudvalget afleverede en forhandlingsskitse, der for det første gav regeringspartiet ret i, at der nok må en isoleret løsning til for 1974, og at lejeværdiansættelsen for de efterfølgende år sagligt

set bør ske som led i en samlet løsning af de langsigtede boligpolitiske problemer og de langsigtede skattepolitiske problemer. Det forslag, vi fremsatte om fastsættelsen af lejeværdien for i år, lå provenumæssigt meget nær regeringsforslaget, og derfor kunne vi på denne forespørgsel fra de forhandlende partier svare, at vi i hvert fald ikke vil stemme for SR-forslaget på dette punkt — et enkelt medlem af min gruppe tog forbehold — og at vi heller ikke ville stemme imod regeringsforslaget eller et andet forslag med et tilsvarende provenu for 1974.

Jeg synes, det var helt naturligt, at de forhandlende partier spurgte os, og det, vi har svaret, står vi naturligvis ved. Vi har ikke forlangt noget for at afgive dette svar, og vi har heller ikke fået noget. Vores stilling til de problemer var og er uanfægtet af de igangværende forhandlinger om afgiftslovene, som vi ikke har været direkte involveret i.

Jeg er enig med de øvrige ordførere, der har understreget nødvendigheden af, at tinget nu tager fat på en langsigtet løsning af boligproblemerne, af problemerne omkring den offentlige udgiftspolitik, af skatteproblemerne, og jeg tilføjer af jordproblemerne.

Selv om vi altså ikke er enige i det indgåede forligs resultater, glæder vi os over, at der nu er skabt mulighed for en fortsættelse af arbejdet med de store og påtrængende opgaver, og ingen af dette tings partier bør holdes ude fra dette arbejde, og ingen bør holde sig ude fra dette arbejde.

Birgit Busk (U):

Må jeg som en slags fortsættelse af, hvad jeg sagde i vort natlige møde for hened en snes timer siden, complimentere fremskridtspartiet, fordi det nu endelig har besluttet sig til at gå ind i praktisk politik og derved skabe sig den medindflydelse i lovgivningen, som svarer til de stemmer, partiet fik ved valget i december. Det er vi mange, der har ventet på.

Hvis fremskridtspartiet vil og kan holde den nye linje, det nu er slået ind på, åbner

[Birgit Busk.]

der sig perspektiver i dansk politik, der er meget mere i overensstemmelse med, hvad vælgerne sagde i december end det, vi hidtil har hørt.

Som jeg også tidligere har sagt i denne debat, er det ikke med ubetinget glæde, at de uafhængige går med til regeringens bukker, men vi gør det i erkendelse af, at vi hellere vil have smækket nu end om et halvt eller et helt år, fordi vi trods alt i dag er i stand til at overskue regeringens forslag og konsekvensen af regeringens forslag. Det vil vi næppe være om et halvt år, når alting er blevet meget dyrere.

Fra partiet de uafhængiges side vil jeg dog gerne anbefale, at regeringen i sin glæde over at have overlevet ikke ganske og aldeles svigter de punkter, som venstre hidtil har kæmpet så stærkt for. Jeg tænker her på beskatningen af landbrugsjord, gartnerjord og skovbrugsjord. Der er i dag ingen andre erhverv, der i den grad bliver brandskattet af deres produktionsmidler, som netop skovbrugs-, gartneri- og landbrugserhvervene. Jeg mener, at regeringen hurtigst muligt bør tage dette spørgsmål op, sådan at jordbrugs-erhvervene kan blive ligestillet med den øvrige del af erhvervslivet.

Derudover vil jeg gerne gratulere regeringen Hartling med den politiske sejr, som regeringen tilsyneladende har vundet i dag, og jeg vil gerne takke folketinget, fordi det i sidste ende lagde så megen sund dømmekraft for dagen, at regeringen kunne fortsætte. Mit eneste håb er nu, at man vil give folketinget den arbejdsro, som er nødvendig, for at det kan gennemføre et forsvarligt lovgivningsarbejde. Jeg er lykkelig for, at folketinget har vurderet situationen, og at de antiparlamentariske kræfter, som vi blev præsenteret for under demonstrationen foran Christiansborg forleden, ikke kom til at spille ind. I dag synes jeg, de demokratiske idealer har sejret. Jeg gratulerer regeringen.

Poulsgaard (FP):

Jeg er ked af at skulle spille tingets tid, men det er hr. Knud Jespersen, der kalder mig på talerstolen. Hr. Knud Jespersen har gang på gang fra denne talerstol sagt, at hans parti var landets arbejderparti. Jeg vil

gerne spørge hr. Knud Jespersen, hvilken arbejder han repræsenterer.

Jeg tror ikke, at hr. Knud Jespersen har læst „Den herskende klasse“, for de gamle dogmer og flokler, hr. Knud Jespersen fremfører, er jo forældede, tiden er løbet fra dem. Skellet går ikke i dag mellem arbejder og arbejdsgiver, skellet går mellem dem, der producerer, og dem, der er beskæftiget ved goldt skrivebordsarbejde.

Vi har sagt mange gange, at vi er landets næststørste arbejderparti. Undersøgelser efter valget har vist det, og jeg vil gerne her fra talerstolen invitere hr. Knud Jespersen med til et møde den 17. maj, på fredag, hvor vi starter fremskridtspartiets forening over hele landet, så vil hr. Knud Jespersen se, at medlemmerne i fremskridtspartiet er arbejdere og bønder, det er den produktive del, og vi har også skolelærere, ja, vi har faktisk alle fornuftige folk i dette land.

Så sagde hr. Knud Jespersen, at folketinget var bange for sine taburetter, det lå der i hvert fald i det, han sagde. Ja, det er muligt, men hr. Knud Jespersen har også været i Sovjetunionen, hvor der kun er ét parti. Der er man da sikker på at bevare pladserne, men hvis det er demokrati, så betakker jeg mig for demokratiet.

Anker Jørgensen (S):

Der har under hele denne procedure været talt gevaldigt meget om begrebet samarbejde. Det er nu mit indtryk, at man i væsentlig grad har brugt ordet, uden at der i ret mange tilfælde har været særlig megen realitet i det. Jeg har en fornemmelse af, at den megen samarbejdstale ikke har været båret af en virkelig social forståelse. Det er, som om forudsætningen for et samarbejde derfor heller ikke virkelig har kunnet realiseres.

Regeringen med statsminister Hartling i spidsen har jo skal vi sige lagt ansigtet i alvorlige folder og talt om ansvaret for landets økonomi. Jeg er naturligvis sikker på, at statsministeren mener det oprigtigt, når han i højtidelige vendinger proklamerer sine hensigter.

Men jeg må have lov at pege på nogle punkter, som i større eller mindre omfang har været inddraget i drøftelserne.

For det første er det en kendsgerning, at man strammer den økonomiske situation og

[Anker Jørgensen.]

beskatningen af befolkningen, og samtidig letter man beskatningen ved salg af fast ejendom og bogstaveligt talt lukker op for 600 mill kr.

For det andet var det også den regering, der var meget ivrig for at lette amtsskatterne, som i hvert fald i særlig grad ville være en lettelse for en bestemt befolkningsgruppe.

For det tredje fremlægger man nogle tanker om, at renter af privat gæld skal fjernes, hvad vi i princippet er enige i skal gennemføres over en årrække, men regeringen vil kun fjerne det for det, vi kan kalde de små låntagere. Også dette mener vi har en helt forkert tendens.

For det fjerde ville regeringen ikke acceptere det længe forberedte og gennearbejdede forslag, som socialdemokratiet har fremsat angående nulindkomsterne. Netop i en situation som den vi står i, ville dette forslags konkrete gennemførelse eller tilsagn om, at det nu skulle og kunne gennemføres, have været af enorm økonomisk, men især af enorm psykologisk betydning.

For det femte har denne regering talt mere end nogen anden om, at der skulle spares. Hvad er det så forspareplaner, man har lagt frem, der ligesom har ligget som baggrundsmusik for den økonomiske situation, vi står i? Jo, det er ikke, at man vil spare, men at man vil øge beskatningen, i dette tilfælde beskatningen af børnetilskud, med ikke mindre end 1,2 mia kr. Jeg kunne for resten godt lide at vide, om hr. Glistrup også i denne sag går ind for øget beskatning.

Man siger også i sine bespareelsesplaner, at man vil indføre en ny skat — og når man indfører en ny skat, så er det ikke besparelser — og denne nye skat er en særlig skat på besøg hos lægen. Det er ejendommelige former for besparelser, der her er tale om.

Det er i denne atmosfære man ønsker, at socialdemokratiet skal lægge ryg til en afgiftsbuket af meget, meget stort omfang. Vi har ikke desto mindre erklæret os villige, vi forstår alvoren i den situation, som vores økonomi befinder sig i, men vi vil hævde, at regeringen ikke gør det, fordi den ikke i tilstrækkelig grad ser den i en social sammenhæng.

Jeg vil da gerne spørge, om regeringen virkelig forestiller sig, at den kan komme

stikkende med sine forslag, og så skal vi bare stemme for. Mange af de forslag, vi har fremsat, er jo forslag, der er velkendte. Et par stykker af dem er endda direkte led i det forlig, som vi indgik med regeringen i februar måned. Andre forslag ligger i udvalg i folketinget og er derfor også konkret udformet og gennearbejdet. På denne baggrund har det ikke været krav i traditionel forstand, men i virkeligheden en invitation til forhandlinger med regeringen, men regeringen har ikke været, i hvert fald ikke tilstrækkeligt, imødekommende.

I denne situation skal vi så møde den mærkelige påstand fra partier på det yderste højre, at socialdemokratiet vil smyge ansvaret af sig. Det er en fantastisk påstand fra partier, der bestemt ikke viste nogen ansvarsbevidsthed i februar. Derfor vil jeg have lov at sige, at det er en påstand, der svæver frit i luften. Der kan ikke i ansvarsbegrebet ligge, at hver gang en mindretalsregering med 22 mandater bag sig kommer med en politik, så skal vi andre bare stå ret og sige: ja vel. Det vil vi i hvert fald ikke.

Det var socialdemokratiet, der allerede omkring påsketid kom med et udspil om samarbejde i folketinget. Det var os, der foreslog et bredere samarbejde imellem partier, der ikke står for langt fra hinanden, og som går ind over midten i dansk politik. Vi mente, at et naturligt udgangspunkt for et sådant samarbejde kunne have været socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre. Da statsministeren kom hjem og erfarede, hvad der var sagt om disse ting, tog han afstand fra sådanne tanker, ville ikke være med. Hr. statsminister Poul Hartling ville selv, venstre regeringen ville klare alle problemerne alene. Tiden har nu vist, at det kunne den ikke, og nu er den kommet ind på en glidebane, der fører den væk fra den ellers så ofte omtalte pæne midtsamlende linje i dansk politik.

Så skal vi i dag høre, eller i hvert fald få stillet, det spørgsmål, om vi nu er ved afslutningen. Jeg er alvorligt bange for, at vi ikke er ved afslutningen. Jeg er alvorligt bange for, at den koalition, som nu er bygget op, indeholder en risiko for, at regeringen glider længere og længere væk, og at samarbejdsmulighederne i hvert fald kan blive sat på en meget, meget hård prøve.

Det, vi i dag er vidne til, når afstemnin-

[Anker Jørgensen.]

gerne skal foregå, er jo, at der er en ny koalition på vej, en koalition, der ikke i tilstrækkelig grad vil være præget af social balance, og en koalition, som ikke vil mindske, men derimod øge den forvirring, som der ganske naturligt har været, ikke mindst i de sidste dage, ude i befolkningen.

Over for dette står stadig væk det socialdemokratiske ønske om en helhedspolitik, der på forhånd i hovedlinjerne er aftalt, og hvor partier samler sig, som ikke står for langt fra hinanden. Vi har nu set, at folketinget kan fungere, men det er ikke lige meget, hvordan det fungerer. Jeg håber, at regeringen vil forstå nødvendigheden af i den kommende tid ikke at glide for langt væk fra den politik, som virkelig har mulighed for at bære fremover.

Morten Lange (SF):

Hr. Anker Jørgensen har nogle gange talt om det lykkelige samarbejde mellem partier, der ikke står for langt fra hinanden. Jeg gad vide, om disse ord fra hr. Anker Jørgensens side har den samme dækning efter de afstemninger, vi skal til om lidt. Jeg tror snarere, jeg vil lykønske hr. Anker Jørgensen med det, der er sket. Hans parti var meget nær ved at komme ind i et forlig, som jeg må karakterisere som et ganske utrolig skarpt borgerligt forlig.

Jeg må sige til statsministerens ros, at det, han oprindeligt havde forelagt i sin buket, var hård, borgerlig politik. Det er ikke vores politik, tværtimod, men den havde da en vis indre konsekvens. Det har været interessant at se, og jeg synes, at der bør lægges mærke til, hvordan man under behandlingen i dette ting har firet på de afgifter, som så nogenlunde balancerede socialt, og som især kunne siges at virke som et valutaværn på godt og ondt. Man har i stedet forøget de afgifter på cigaretter og øl osv., som det kristelige folkeparti af en eller anden grund mener har et særlig socialt tilsnit, men som i virkeligheden nok skal vise sig at have én eneste tydelig og klar effekt, nemlig at sætte prisspiralen og lønspiralen yderligere i gang. Jeg kan garantere for, at over for denne type af gammeldags og støvet beskatning, som man naturligvis må ajourføre fra tid til anden, og det har vi gjort for nylig, når man så giver den en tak til, er der kun ét svar, og

det er at sørge for lønkomensation. Og så vil jeg gerne se, hvor valutaværnet er henne. Jeg tror ærlig talt, at statsministeren i dag må erkende, at det, som engang var hård borgerlig politik, med et sigte, nu er blevet hård borgerlig politik uden et sigte, men dog altså med ét sigte, nemlig at banke en sort højrefløj sammen i denne sal.

Samtidig har man naturligvis kombineret det med en ny udpumpning, først og fremmest til villaejerne. I stedet for at finde en fornuftig måde at få villaejerne passet ind i beskatningen på, har man kapituleret. Vi har altså set endnu en kapitalution fra statsministerens side. Han kom med en linje. Efterhånden har han ikke meget af den levnet. Til gengæld for en linje har han fået et forlig, et forlig som går ud på, at det, vi vedtog i går, forkaster vi i dag, og omvendt. Det er et interessant eksempel. Jeg håber, det vil gå ind i lærebøgerne om demokratiets, om jeg så må sige afveje for at forklare skolebørn og andre lignende, der skal lære det, at sådan kan intet demokrati gøre, hvis det skal leve ordentligt.

Men der er jo naturligvis en lykke ved alting: demokratiet mishandler man ikke straffet. Det vil man heller ikke gøre i dette tilfælde og det gælder naturligvis især hr. Glistrup, som jeg gerne vil holde en mindetale for i dag.

Indtil for ikke så forfærdelig længe siden må jeg sige, at det, hr. Glistrup sagde i dette ting, var dog i hvert fald anderledes, end det man ellers hørte. Jeg synes ikke, det var fornuftigt; det var ej heller velgennemtænkt, men det var dog anderledes. Men nu i dag mener jeg, hr. Glistrup virkelig har fortjent at være oldermand i de virkelige gammelpolitikeres lav. Så store krumspring, som han altid beskyldte andre for at slå, har hr. Glistrup nu i dag slået. Han har slået et krumspring, en tredobbelt baglæns saltomortale og er faldet ned på hovedet. Jeg håber virkelig, det må resultere i, at vælgerne indser, at det er noget af det, som man brækker nakkehvirvelen ved. Når man bliver valgt ind i dette ting på den påstand, at man nu skal spare folk for skat, og derefter giver sig til at drive det, jeg kalder skattepolitisk lommetyveri nede ved siden af cigaretpakken, så må jeg sige, at det ærlig talt er en mærkelig måde at opfatte en ny linje i dansk politik på. Mange har måske fra tid

[Morten Lange.]

til anden forfaldet til at lempe sig efter omstændighederne, men en sådan tillem্পning kræver virkelig, at man skal være oldermand i gammelmandspolitikernes lav, og dertil være hr. Glistrup hermed udnævnt.

Jeg tror faktisk, at vi må anskue nytten af dette forlig på flere måder. For det første af socialdemokratiet er blevet spændt fra, og lad os da håbe, at det aldrig nogen sinde kommer tilbage til partier, som det påstår det ligner. For det andet at den borgerlige sammenrotning vi nu har set, er blevet så tydelig, at vi virkelig kan se, hvad det peger på. For det tredje at vi har set, at de nye partier, der er kommet ind på højre side i salen, ikke har bragt nogen som helst fornyelse ind i dette ting.

Så meget ligger nu klart. Der er bare én ting, som desværre ligger endnu mere uklart, end den lå før: hvad skal der gøres for at bringe rimelig orden i dette lands økonomi? Det kan man ikke vente noget svar på fra højre side i salen. Vi skal gerne give det; vi har givet det, og vi skal også give det i fremtiden, men det er i hvert fald helt klart, at dette land ikke frelses ved et valutaværn, som ingen værner.

Statsministeren (Poul Hartling):

Når vi efter mange døgn og mange timers hårdt arbejde nu er ved at slutte dette stykke politiske arbejde af, så tjener man vistnok folketingets og alles sag ved ikke at komme med en alt for lang tale eller alt for mange bemærkninger. Det kan jo ellers nok krible i én, når man sidder og hører en del af de ting, som er blevet sagt heroppefra. Man kunne nok fristes både til den ene og den anden slags polemik.

Når hr. Ømann og flere andre ordførere, som jeg ikke ved, om står længere ude end hr. Ømann, eller hvor de nu står, taler med voldsomme ord om disse asociale forslag, så må jeg altså sige, at det er lidt svært for mig at se, hvor voldsomt asocialt det er at lægge en afgift på cigaretter og spiritus og vin og øl og privat automobilkørsel. Man gør det på den baggrund, som alle har erkendt, nemlig at vi står i en alvorlig valutasisuation, som er sådan — og jeg takker for erkendelsen både fra hr. Heinesen og fra hr. Anker Jørgensen — at hvis man ikke gør noget, hvis man ikke griber ind, så kan man

meget nemt komme til en arbejdsløshed, som får et format, som vi ikke vil acceptere, og som vi ikke er vant til i dette land. Derfor vil jeg mene, at det er meget letsindigt at prøve at gejle op i befolkningen, at det skulle være asocialt at lægge afgifter på varer, som dog til syvende og sidst er luksusvarer. Det gælder ikke alle afgifterne, men det gælder en meget stor del af dem. Jeg kan ikke falde hen i nogen gråd eller fortvivlelse over, at det skal koste mere at købe disse varer, for de hører ikke til det nødvendige forbrug.

Hr. Ømann ruller op med drama, at nu vil han godt vide, hvad der egentlig er os i vente herinde, det er vel en indkomstskat efter regeringens mønster, og det skal være noget frygteligt. Det forslag, som vi har lagt frem til åben forhandling, men som vi har lagt frem med paragraffer og eksempler, viser, at af de laveste indkomster er der 150.000 mennesker, der bliver fritaget for indkomstskat, og den følgende indkomstgruppe, helt op til 80.000 kr., får væsentlige skattelettelser. Det er et skatteforslag efter regeringens mønster. Det står jeg gerne ved, og det håber jeg inderligt, at vi kan få et bredt samarbejde omkring.

Der kunne være meget mere, som man kunne være fristet til at tage op. Jeg skal lade det være, også fordi jeg ikke finder, at det gavner så forfærdelig meget med polemik eller politiske drillerier og da slet ikke, når vi nok er lidt trætte i hovedet, som vi er efter disse mange dages arbejde. Men jeg må nok have lov at sige et par ord som svar på stillede spørgsmål og især som et indlæg vedrørende det, som har beskæftiget mange, nemlig samarbejdet, samarbejdsmulighederne i folketinget, og hvordan det skal forme sig.

Det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen sagde, at han lagde vægt på, at centrum i dansk politik er styrket. Han sagde, at det er dér, det foregår, og jeg kan kun sige, at det er udtalelser, jeg gerne tilslutter mig.

Når hr. Hilmar Baunsgaard siger, at han lægger vægt på, om jeg ville sige lidt om de politiske samarbejdsmuligheder, så var det åbenbart også en lille smule ud fra midterpartitankegange eller ud fra samarbejde over midten. Han bad, om jeg ville bekræfte, hvad vi har sagt flere gange, at vi nu gerne ville gå ind i boligpolitiske drøftelser,

[Statsministeren.]

der gerne skulle samle et bredt flertal i folketinget og gerne skulle føre til retningslinjer, helst allerede inden vi drager på sommerferie om en 3-4 ugers tid. Dertil vil jeg svare et klart ja. Det er venstres og det er regeringens mening, at vi vil prøve på at få — og det har vi også lagt frem den lørdag-søndag, som nu er bag os — et oplæg til, at vi vil få en boligpolitisk drøftelse, som vi håber kan samle mange af partierne, således at det kan få en stabilitet, for det må være vigtigt både for lejere og for ejere, at de ved, hvor de er henne.

Vi håber det samme om den skattepolitik og den dermed sammenhængende begrænsning af udgiftspolitikken, som jeg regner med vi skulle kunne komme igennem i løbet af sommeren i udvalgsarbejde og så meget gerne i en septembersamling.

Vi mener, at vi har opstillet nogle brikker i en økonomisk politik af et ganske stort omfang, omfattende mange elementer, som jeg ikke nu skal gå ind på eller redegøre for, men sige, at i denne økonomiske politik hører naturligvis også indkomstpolitik med. Den skal ikke blive glemt, og den er stadig et nødvendigt element.

Må jeg så afsluttende bringe en tak til folketingets medlemmer. Naturligvis vil jeg særlig takke de partier, som har stillet sig positivt til regeringens forslag, og som har tilkendegivet, at de ville medvirke til at gennemføre dem, men jeg føler egentlig trang til at sige tak til alle, som har arbejdet med og har udført et meget hårdt stykke arbejde i disse dage.

Og må jeg så videre sige, at det forekommer mig ikke, at vi trænger til nogen grøftegravning herinde. Vi er blevet valgt til at samarbejde, siges det så tit, og vi bekræftede med hinanden i PP II-debatten, hvilke opgaver der lå foran os. Jeg vil give tilsagn om, at regeringen vil gøre, hvad vi kan for at medvirke til dette og ikke prøve på at ødelægge noget af det ved polemik eller uoverlagte ord, men prøve på at samle os om det, som er nødvendigt.

Jeg skal sige til sidst, at det vistnok er en lille smule usædvanligt i den politiske historie, at en regering får to tillidserklæringer fra folketinget i løbet af tre døgn. Fredag morgen fik vi en tillidsdagsorden med 90 stemmer mod 64, og allerede tirsdag aften

blev der afvist en mistillidsdagsorden med 157 stemmer mod 17. Jeg har vist ikke haft lejlighed til at kvittere for dem. Jeg vil gerne på regeringens vegne sige tak til de 157 stemmer, og jeg vil så også gerne sige, at jeg håber, at vi om den kommende politik kan samle de 157 eller de allerfleste af de 157 mandater. Det ville give holdbarhed, og det vil der være mening i at få, om en politik, der drejer sig om boligforhold, om skatteforhold og om statens udgifter.

(Kort bemærkning).

Knud Jespersen (DKP):

Ja, jeg var lige ved at tro, at statsministeren ville takke mig, fordi folketinget ikke ville vedtage den udmærkede mistillidsdagsorden, men sagen går jo videre, hr. statsminister. Dagen er kommet for forliget, men forliget er ikke trådt i kraft. Lad os nu se, hvordan det kommer til at gå.

Når jeg har taget ordet, er det simpelt hen fordi fremskridtspartiets arbejdere var blevet sendt på talerstolen for at forklare noget ejendommeligt, nemlig at de folk, der sad ved et skrivebord, ikke hørte til arbejderklassen. Det kan kontorfolkene så gå og tænke over i de kommende dage.

Jeg skal ikke tage mig på at belære hr. Poulsgaard om, hvad der er klassepolitik, og hvad der er økonomisk politik, for jeg er kun tilstedet en kort bemærkning. Det indtryk jeg har, er, at der skal overordentlig langvarige forhandlinger til, før der kommer nogen klaring i den sag. Det kan vi jo så tage op senere.

Jeg vil bare sige, at man måske nok kan kloroformere en og anden blandt forligspartierne, men man skal regne med, at narkosen hæver sig en dag, og når narkosen hæver sig, så er jeg ikke sikker på, at patienten befinder sig godt under den operation, der forestår, men lad os nu vente og se.

Min sidste bemærkning skal være, at den sorte klub, der er lavet, ønsker jeg alt muligt dårligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v. vedtoges med 106 stemmer mod 68; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

vedtoges med 106 stemmer mod 68; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-komfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmodtagere)

vedtoges med 106 stemmer mod 68; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl)

vedtoges med 111 stemmer mod 63; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Aage Frandsen, Poul Dam, Morten Lange og Grete Westergaard har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om udvalget vedrørende lov om mægling i arbejdsstridigheder.

Fra ministeren for Grønland har jeg modtaget følgende skrivelse:

„I henhold til § 26, stk. 1, i lov om folketingsvalg i Grønland, jfr. lovbekendtgørelse nr. 352 af 21. juli 1971, fremsendes hermed den af Landshøvdingen over Grønland førte

valg bog vedrørende folketingsvalget i Grønland den 4. december 1973.

sign.

Holger Hansen

sign. K. Budde Lund“.

Det fremsendte materiale vil blive tilstillet det stående udvalg til valgs prøvelse.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Finansudvalget:

Udtræder: Jens Foged

Nyt medl.: Karlskov Jensen.

Skatte- og afgiftsudvalget:

Udtræder: Flygaard

Nyt medl.: Gerstrøm

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aage Frandsen) (SF):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om udvalget vedrørende lov om mægling i arbejdsstridigheder, idet jeg henviser til forslaget tekst og de ledsagende bemærkninger.

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 16. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om folketingsvalg i Grønland.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om nordisk samarbejde.

3) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Miljøbeskyttelseskonventionen mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige med protokol.